Минула 29-та доба голодовки, яку оголосили працівники Луганської телекомпанії «Ефір-1» на знак протесту проти ліквідації їхнього підприємства.
(Продовження на 3-й стор.).

Фото Олега ПРИТИКІНА (УНІАН).

№ 236 (2736) ■ Середа, 12 грудня 2001 року ■ Ціна договірна

Голос України

Газета Верховної Ради України

ЦЬОГО ДНЯ

■ 1856 р. На Єлисаветградщині народився Микола Садовський (Тобілевич), один із фундаторів українського театру. ■ 1877 р. У Петербурзі народилася Наталія Дудинська-Тальйорі, балерина і педагог. 1914-го заснувала в Харкові студію класичного танцю. ■ 1893 р. Народився письменник Микола Хвильовий. ■ 1904 р. Помер Микола Скліфосовський, видатний лікар-хірург. Деякий час був професором Київського університету. ■ 1905 р. У Харкові пройшла збройна демонстрація солдатів Богодухівського піхотного полку з вимогою, зокрема, політичних свобод.

Багаті мають думати про бідних

Ми будуємо демократичну, правову державу, громадянське суспільство, але при цьому, крім позитивних моментів, трапляються і негативні. Наприклад, у нас вже є дуже багаті, бідні й дуже бідні. Так Голова Верховної Ради України Іван Плющ розпочав учорашню зустріч з віце-спікером Палати лордів Великої Британії, президентом благодійної організації «Міжнародна християнська солідарність» баронесою Кокс Квінсберійською. Організація, яку вона представляє, відстоює права людини та свободу віросповідання, допомагає потерпілим від репресій, знедоленим дітям і жертвам стихійних лих. «Вивчаючи досвід розвинених країн, ми бачимо: у вас уже стало нормою, що заможні громадяни ведуть благодійницьку діяльність, — зазначив Іван Плющ. — І це сприймають позитивно і в суспільстві, і в урядових колах». За словами Голови Верховної Ради, в Україні також започатковано інституції меценатства і благодійництва, які мають законодавче забезпечення з боку українського парламенту. Під час розмови сторони обговорили шляхи можливої співпраці. Іван Плющ поінформував високу гостю про передвиборну ситуацію в країні. «Хоч як важко бути народним депутатом, але переважна їх більшість хоче продовжувати цю діяльність», — констатував Голова Верховної Ради.

ЄС збільшує квоти

Тоді як Росія усіма правдами і неправдами намагається не допустити на свій ринок українські труби, Україна і Європейський союз парафували проект Угоди про торгівлю деякими видами сталеливарної продукції на 2002—2004 роки. Згідно з нею квоти на імпорт до ЄС української металопродукції буде збільшено на 35%. Про це повідомила прес-служба МЗС України.

Відповідні переговори відбулися нещодавно в Брюсселі. Як зазначається у прес-релізі МЗС, «результати переговорів мають особливе значення, враховуючи, що металургійна промисловість України є однією з провідних галузей національної економіки, яка забезпечує 47% валютних надходжень у зовнішній торгівлі і 27% валового внутрішнього продукту України».

(Закінчення на 13-й стор.).

ПАРЛАМЕНТСЬКА ХРОНІКА

ЗАКОНИ І ПРАВА Є — БРАКУЄ ГРОШЕЙ

РАНКОВЕ І ДЕННЕ ЗАСІДАННЯ 11 ГРУДНЯ

У вівторок у парламенті був традиційний день уряду. Під головуванням Івана Плюща сесія розглядала матеріали про виконання Закону «Про державні гарантії відновлення заощаджень громадянам України» та постанови Верховної Ради «Про боргові зобов'язання держави перед громадянами України, якими відновлено заощадження, поміщені в період до 2 січня 1992 року в установах Ощадного банку». Доповідав Міністр фінансів Ігор Мітюков.

(Закінчення на 2-й стор.).
Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

! У номер

Зарплату або портфель

На Одещині від погроз на адресу тих керівників, які вчасно не платять людям зарплату за виконану роботу, перейшли до конкретних, так би мовити, оргвисновків. З ініціативи районних, міських та обласної комісій з питань погашення заборгованості із заробітної плати розірвано контракти і звільнено з роботи деяких посадових осіб. Портфелів позбулися, зокрема, голови правлінь ВАТ «Центроліт», «ОдАЗ» та «Елакс», директор держпідприємства «Чорноморвибухпром», керівники управлінь житлово-комунального господарства райцентрів Велика Михайлівка та Комінтернівське. Проти посадових осіб низки підприємств-боржників порушено кримінальні справи. А тим часом борги у зарплаті повільно зменшуються, **повідомляє наш власний кореспондент Георгій ВОРОТНЮК.**

Арена для політичних сил

Читаймо «Голос» разом

Ніна КАРПАЧОВА, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини:

— «Голос України» — це виважена, цікава, незаангажована, зроблена професіоналами газета. Зі сторінок «Голосу» як друкованого органу Верховної Ради можна дізнатися про політичні новини, що відбуваються в Україні, про думки відомих політиків. Крім того, це видання — своєрідна арена для різних політичних сил, у тому числі й опозиційних. «Голос України» — об'єктивна газета, що сьогодні дуже важливо. Журналісти подають лише новини, описують певні події, а читач сам оцінює їх, робить висновки. Взагалі останнім часом на сторінках «Голосу» з'являється багато аналітичних, глибоких матеріалів. Тому, думаю, газета популярна серед читачів.

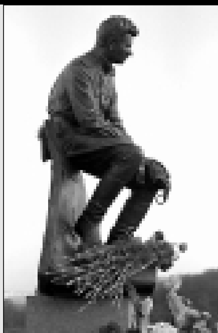

Передплачуйте і вигравайте!

Продовжуємо друкувати пропозиції до розіграшу серед передплатників нашої газети:

55. ВАТ «Нектар» (голова правління — Анатолій Маланчук) — продукти бджільництва.
56. ВАТ «Облагропостач» (голова спостережної ради — Петро Ківшик) — продукція землеробства.
57. Обласна виробничо-комерційна фірма «Полтавапаливо» (директор — Володимир Мацюцький) — товари побутового призначення.
58. ВАТ Тростянецький завод «Електропобутприлад» (в. о. голови правління — Євген Анісов) — праски.

Передплачуйте і вигравайте! Хай вам щастить!

P. S. Учора тривали пошуки шістьох моряків затонулого судна «Чорноморець»

Закони і права є — бракує грошей...

Ранкове і денне засідання 11 грудня

Парламентська хроніка

(Початок на 1-й стор.).

З 2 січня 1992 року Верховна Рада не раз поверталася до розгляду цього болючого питання. Зрештою, 21 листопада 1996 року парламент прийняв Закон «Про державні гарантії відновлення заощаджень громадянам України». Відновленню підлягали заощадження в сумі 131,96 млрд. грн.

Починаючи з 1997 року, за рахунок коштів держбюджету на компенсаційні виплати громадянам спрямовано 431,9 млн. грн. Із зазначеної суми здійснено такі виплати: особам 80-річного віку в межах залишку проіндексованого вкладу, але не більше 48—50 грн. за кожною ощадною книжкою (загалом 181,9 млн. грн.); інвалідам війни — у тих самих розмірах (42,5 млн. грн.). Вкладникам 90-річного віку — не більш як 2 тисячі грн. за кожною ощадною книжкою (6 млн. грн.). Крім того, здійснювалося погашення пенсіонерам та інвалідам облігацій Державної цільової безвідсоткової позики 1990 року, а також виплата компенсацій спадкоємцям вкладників, померлих у 1997 — 2000 роках (відповідно 21 і 175,9 млн. грн.). Велися також розрахунки з особами, застрахованими колишнім Укрдержстрахом, які досягли 75-річного віку (4,6 млн. грн.).

Порядок здійснення компенсаційних виплат у 2002 році буде встановлено Кабміном після прийняття закону «Про Державний бюджет України на 2002 рік». Попередня сума цих виплат становить 500 млн. грн., що у 2,5 раза більше від відповідного показника нинішнього року.

Навколо питання повернення вкладів виникло чимало колізій, адже лише впродовж двох останніх років народні депутати розробили 14 законопроектів. Усі вони відхилялися за схожою схемою — немає прийнятного механізму виплат та реальних джерел фінансування.

Міністр також повідомив, що ведуться переговори з Російською Федерацією про розподіл активів і пасивів колишнього Держбанку СРСР між центральними банками держав-учасниць СНД.

Запитання депутатів стосувалися насамперед можливості повернення населенню у реальних коштах тих майже 132 млрд. грн. заощаджень; розробки механізму використання заощаджень громадян для оплати лікування, навчання та комунальних платежів; наскільки виправдана «ощадливість» щодо збільшення відрахувань на повернення заощаджень громадянам і водночас «щедрість» щодо обслуговування адміністрації Президента; чому кошти від приватизації не спрямовуються на компенсацію втрачених заощаджень населенню.

Зі співдоповідями від Комітету ВР з питань соціальної політики та праці виступив Юрій Донченко та від Комітету ВР з питань фінансів і банківської діяльності — Валерій Альошин.

Чи можна змінити ситуацію на краще? Так, запевняли депутати. Для цього потрібно визнати знецінені заощадження державним внутрішнім боргом і відповідно розрахуватися.

Іван ДМИТРЕНКО.

Ан-70 на старті серійного виробництва

Нині в Авіаційному науково-технічному комплексі (АНТК) імені Антонова завершують випробування військово-транспортного та транспортного літака Ан-70, якого з великою надією чекають вітчизняні авіатори.

Іван Плющ вручив Почесні грамоти та грамоти Верховної Ради України групі працівників АНТК. У тексті написано: за заслуги перед українським народом і вагомий особистий внесок у розвиток літакобудівної промисловості.

У короткому інтерв'ю заступник Генерального конструктора АНТК Ярослав Голобородько сказав:

— Наше головне завдання — створювати літаки. Працюємо й над іншими проектами, про які говорити рано. А тепер усі радіємо, що Ан-70 йде у серійне виробництво. Така робота вже починається на Київському «Авіанті» і в Росії у місті Омськ.

Анатолій КАРАСЬ.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Коли є адміністрація, то є і ресурс

Традиційну прес-конференцію керівників парламенту на початку тижня цього разу проводив Голова Верховної Ради Іван Плющ, який тривалий час перебував на лікуванні. Тож перше прохання було прокоментувати роботу Верховної Ради за час його відсутності. На що Іван Плющ з певною долею іронії відповів, що зробити це йому дуже просто, оскільки допомагає Президент, систематично коментуючи роботу парламенту, а тепер, на старті виборів, до цього підключилися ще й народні депутати.

«Можу повторити те, що сказав, коли мене обрали Головою ВР: буду щасливий, якщо нинішній склад парламенту відпрацює свій конституційний строк, — відповідав на запитання Іван Плющ. — Як бачимо, до цього воно йдеться...»

Голова ВР переконаний, що коли підбиватимуть підсумки, то виборці пересвідчаться, що за кількістю і якістю законотворчої роботи Верховна Рада третього скликання посяде своє місце в історії, зокрема, як парламент кодексів.

Найгостріше на фініші року постало питання з Держбюджетом-2002. На думку Голови ВР, два попередні голосування, які набрали 211 і 215 голосів, дають підстави сподіватися, що Держбюджет буде прийнято, хоча неузгоджені питання ще залишилися. Йдеться про конкретні розрахунки в бюджеті щодо підвищення зарплати освітянам.

Іванові Плющу ставили багато актуальних і гострих запитань. Висловлюючи свій погляд на рішення Конституційного Суду, за яким посадових осіб середньої виконавчої ланки може бути обрано депутатами місцевих органів самоврядування, Іван Плющ сказав, що він вважав і вважає: керівники області мають обиратися прямим голосуванням. Представницький мандат дає більше і прав, і можливостей для реалізації програм виконавчої влади на місцях.

У зв'язку з цим журналісти запитали, як оцінити сказане главою адміністрації Президента Володимиром Литвином, що адмінресурс, який начебто діятиме на виборах, вигадка тих, хто на щось інше не здатний.

Відмовившись від коментарю, Іван Плющ зауважив, що «коли б не було адміністрація, то не було б ресурсу. Тому треба бути відвертим». А щодо різних натяків ЗМІ про корумпованість Євгена Марчука, Іван Плющ навів по пам'яті цитату з книжки останнього: ні для кого не секрет, що вищі ешелони влади пронизані корумпованими чиновниками.

Обіймаючи посади віце-прем'єра, прем'єра, хіба Євгену Марчуку було мало повноважень, щоб вивести цих чиновників на чисту воду? Очевидно, мало. Залишилася одна посада — Президента. Але про неї ще рано думати, хай відбудуться вибори до Верховної Ради, — прокоментував запитання журналіста Голова ВР.

Іван Плющ також вважає великою помилкою, що Україна свого часу залишила напризволяще добудову Рівненської і Хмельницької атомних станцій, а прихід російського капіталу допоможе здійснити цю важливу справу загальнодержавного значення.

«Справу» журналіста Гонгадзе Голова ВР оцінив так —правоохоронні органи більше року ходять по колу. А по колу можна ходити до безкінечності, тому він підтримує «створення будь-яких комісій на будь-якому рівні, щоб вони пролили світло на цю трагедію».

Щодо мовного питання, яке постало в парламенті, то розглядати його зараз потреби нема. Воно пролунало на хвилі виборчої кампанії. Є державна мова і мови національних меншин. А офіційна мова — це питання надуме. Його привнесено певними силами у політичних цілях під час підготовки до виборів, переконаний Голова ВР.

Анатолій КАРАСЬ.

Прагнення публічності

Рада лідерів партії «Батьківщина» розробила і передала до Верховної Ради законопроект про обов'язкове проведення відкритих телевізійних дебатів під час парламентських та президентських виборів.

Як заявила лідер партії Юлія Тимошенко на прес-конференції, такий крок було зроблено у зв'язку із «блокуванням будь-якої можливості публічного виступу опозиційних політичних сил зі своїми програмами діяльності».

За її словами, за два тижні «Батьківщина» отримала відмови у співпраці від усіх телеканалів, телеорганізацій і радіоканалів. Крім того, з 1 січня держпідприємство «Преса» відмовилося працювати щодо передплати з партійним друкованим органом — газетою «Слово Батьківщини», яку передплатили 1,3 млн. осіб, сказала Ю. Тимошенко.

Законопроект передбачає обов'язкову участь усіх кандидатів у депутати і президенти в теледебатах. У разі відмови кандидатів брати участь у них проект передбачає усунення їх від участі в передвиборній кампанії, а для каналів — позбавлення ліцензії. Згідно із законопроектом, організація та фінансування теледебатів мають здійснюватися за рахунок телерадіоорганізацій, **повідомило агентство «Інтерфакс-Україна».**

Знову не вдалося

Кримінальну справу проти сумського міського голови Олександра Андронова, яку місцева прокуратура за поданням обласного КРУ розкручувала з травня минулого року, закрито за відсутністю складу злочину. Олександра Андронова звинувачували у нецільовому використанні п'яти мільйонів гривень бюджетних коштів.

До речі, спроби обласної влади відправити Андронова в «добровільну» відставку тривають майже два роки. А міський голова не бажає зраджувати своїх виборців. І, схоже, таки вистоїть.

Владислав ЖМУРКОВ.

Суми.

Фотофакт

Позавчора на столичному майдані Незалежності було встановлено два намети, позначені іменами загиблих журналістів Георгія Гонгадзе та Ігоря Александрова.
На знімку: *активіст УНА-УНСО з практичним посібником для учасників вуличних виступів із відстоювання громадянських прав.*

Фото Олександра СИНИЦІ (УНІАН).

Неправильне оформлення — відмова в реєстрації

У Центрвиборчкомі

Важливим нововведенням закону про вибори народних депутатів України є участь представників партій в окружних комісіях. На цьому наголосив під час наради з представниками політичних партій голова ЦВК Михайло Рябець. На сьогодні в Україні 16 партій, які подолали 4-відсотковий бар'єр. Участь у комісіях представників інших політичних сил ЦВК вирішуватиме жеребкуванням.

Михайло Рябець також зупинився на основних умовах реєстрації кандидатів у народні депутати. Зокрема, неналежне оформлення угоди про утворення виборчого блоку може бути підставою для відмови у реєстрації.

У законі про вибори чітко визначено порядок оформлення документів з'їздів та тих, що подають до ЦВК. Члени комісії розробили понад 40 форм, які партії та блоки подаватимуть не пізніш як 29 січня.

Позитивом закону про вибори Михайло Рябець назвав і чітке регулювання ведення передвиборної агітації, яка триватиме з 9 лютого до 29 березня. Втім, закон не забороняє політичну агітацію до початку виборчого процесу. Але з 31 грудня 2001 року Центральна виборча комісія пильно відслідковуватиме будь-яке порушення норм закону. Михайло Рябець зазначив, що політичні партії та блоки, кандидати у народні депутати можуть вести агітацію у будь-якій формі, що не суперечить конституційним нормам. За державні кошти кандидату буде надано 30 хвилин на загальнонаціональних та 20 — на регіональних телерадіоканалах, друкована площа для передвиборних програм у газетах «Голос України», «Урядовий кур'єр», фінансуватиметься виготовлення плакатів. Члени ЦВК проведуть жеребкування порядку надання ефіру та друкованої площі. Виборчий закон обмежує агітацію на територіях військових частин, у місцях позбавлення волі.

Юлія ШЕЙКО.

Черговий старт «Зеніту»

З космодрому Байконур українською ракетою «Зеніт-2» здійснено запуск великовантажного російського космічного апарату «Метеор-3 М» і ще чотирьох малих космічних апаратів. Останні — це «Бадр-Р» з Пакистану, «Мароктубсат» з Марокко, російсько-американський «Рефлектор» та російський «Компас».

Запуск відбувся без будь-яких відхилень. Усі п'ять космічних апаратів виведено на задані орбіти. А для космодрому Байконур це був 35-й успішний старт ракети-носія «Зеніт», що створюється у КБ «Південне» і виготовляється у ВО «Південмаш».

Микола НЕЧИПОРЕНКО.

Дніпропетровськ.

 Фотофакт

Учні Дніпропетровської середньої школи № 42 еколого-економічного профілю вже зустріли Діда Мороза.

Фото В'ячеслава ЧЕРНІЯ (Укрінформ).

 Кримінал

Замість баксів — тюремна юшка

У Миколаєві бійці спецпідрозділу «Сокіл» визволили на одній з квартир 22-річну працівницю юридичної фірми. За заручницю злочинці вимагали 50 тисяч доларів.

Дівчину схопили і заштовхали в машину по дорозі додому двоє чоловіків. Батько заручниці терміново звернувся в міліцію, і переговори контролювали вже оперативники. Згодом бандити (а їх було троє) пішли на деякий «компроміс» — погодилися на 20 тисяч «зелених». А міліцейська операція пройшла за класичним сценарієм: гроші лишають у контейнері для сміття і через кілька хвилин «рибка» — у руках правоохоронців.

Анатолій РОМАНЮК.

Миколаївська область.

Голодовка за свободу слова

(Початок на 1-й стор.).

На 25-ту добу голодовки тележурналістка Ольга Кузнєцова не зі своєї волі припинила акцію протесту — на робочому місці знепритомніла і її відвезли до реанімаційного відділення міської лікарні. Стан здоров'я Ольги лікарі вважають серйозним. Вона лежить під крапельницями і під наглядом лікарів вживає їжу. Стан здоров'я ще трьох учасників акції, серед яких і директор телекомпанії Тетяна Коженовська, також тяжкий, але голодовку вони не припиняють.

Суть конфлікту міської ради з телекомпанією «Ефір-1» треба розглядати як «прагнення певних політичних сил перевести справу до розряду відчайдушної боротьби колективу за свободу слова». Про це йдеться у прес-релізі відділу зі зв'язків із засобами масової інформації Луганської міської ради, **повідомляє наш власний кореспондент Алла АНТИПОВА.**

Протистояння між місцевою владою та «Ефіром-1» триває майже півроку. 5 червня Луганська міськрада ухвалила рішення про ліквідацію телекомпанії, яка не визнала відставки міського голови Луганська Анатолія Ягоферова і регулярно надавала йому прямий ефір. Журналісти оскаржили в суді рішення про ліквідацію компанії, яке мало бути призупинено до остаточного судового врегулювання спірного питання. Однак 1 листопада на частоті мовлення «Ефіру-1» почали транслюватися програми Луганського кабельного телебачення. І було призначено нового директора телекомпанії, **повідомляє УНІАН.**

Не кожух, а латана свитина

Понад рік водить за ніс мешканців Сум приватне підприємство «Суми-ТЕКо». І минулої зими, і нинішньої температура в квартирах на п'ять—сім градусів нижче допустимої норми. Про гарячу воду сумчани ще з літа забули. Однак це аніскільки не заважає теківським «благодійникам» здирати з людей за «надані» послуги три шкури — 1,57 гривні за один квадратний метр «опалюваної» житлової площі. Мовляв, усі проблеми через неплатежі населення. Утім, за інформацією міськвиконкому, «Суми-ТЕКо» в цьому місяці витратили на придбання газу тільки половину отриманих коштів, а в минулому — й того менше.

Решта грошей — у Шостці, вільній економічній зоні, де передбачливо зареєстрували своє підприємство теківські «новатори».

Знесилені багатомісячною боротьбою з крутіями, сумчани створили ініціативну групу, яка готує на «теківців» позов до Генпрокуратури.

Владислав ЖМУРКОВ.

Суми.

 Передплатив і виграв!

Буду з млинцями й печивом!

До подвір'я Михайла Горішнього з Великої Лепетихи ми діставалися пішки — сумнівалися, що редакційний автомобіль здолає звивисту стежку на схилі річки, що веде до впорядкованого, чепурного обійстя. «Вручну» доставили і досить-таки важкуватий приз — набір продукції від херсонського підприємства «Х-Етеко», відомого своїми духмяними борошняними виробами.

Господар зустрічав нас разом з дружиною Євдокією Іванівною та сином Станіславом.

— Коли прочитав у газеті про виграш, — каже Михайло Васильович, — засмутився.

Прізвище, з'ясовується, неточно надрукували, гадав, що й приза не дадуть. Зібрався вже писати до редакції, що прізвище в нього дуже «вживане» в практичному житті:

— Коли горішній вітер дме, горішня хвиля йде — дуже сприятливий час іти на риболовлю, — пояснює призер.

Газет колишній працівник статистичної служби передплачує багато:

— «Голос...» поважаю за відвертість і принципову позицію. А за приз спасибі, будемо тепер з печивом і млинцями.

Алла БРУСИЛОВА.

Херсонська область.

Фото Ігоря АЛЬПЕРТА.

Гасла, гімни, оди...

Минулої п'ятниці «Голос України» вчетверте виходив у прямий ефір радіо «Ера» на «Промені». У програмі «Ложа преси» з читачами популярної газети та слухачами не менш популярного радіо спілкувалася завідувачка відділу листів Ольга Клейменова. Спочатку вона розповіла про мужніх працівників відділу, які борються з виразками суспільства. А далі разом з ведучою «Ложі преси» Ольгою Бабчук провела черговий тур конкурсу на кращий слоган для «Голосу України» та продовжила вікторину стосовно змісту нашої газети. Як завжди, читачі приємно вразили нас і гаслами, і гімнами, і поемами, і одами про улюблений «Голос». З-поміж півтора десятка претендентів перевагу було надано столичній восьмикласниці Наталі Шульзі: у неї тепер є кухонний комбайн — приз від нашої газети. А на запитання вікторини правильно відповів давній симпатик газети Олег Король, якого нагороджено річною передплатою на «ГУ».

Нагородження переможців відбудеться завтра о 16-й годині в приміщенні нашої редакції. А тим читачам, які не додзвонилися на радіо зі своїми гаслами, просимо не сумувати і далі надсилати свої пропозиції на конкурс разом з копією квитанції про передплату «Голосу». На конверті зробіть помітку «Гасло».

Ніла ІВАНЕНКО.

 Вісті з Рівненщини

А хліб... від Бога

У селі Карпилівка, що в Рокитнівському районі, став до ладу новий млин, на будівництво якого місцевій общині євангельських християн-баптистів презентували 20 тисяч американських доларів віруючі з Голландії.

Уже в перший день до млина вишикувалися підводи із збіжжям: карпилівці та їхні сусіди з навколишніх сіл останніми роками більше сіють зернових, привозять зерно із заробітків з південних областей України. Черга просувається швидко — млин потужний. Тут задіяні шість мірошників із зарплатою по п'ятсот гривень.

Статистика оздоровлення

Більш як 31 тисячу дітей та 840 дорослих мешканців Рівненщини, які постраждали внаслідок аварії на ЧАЕС, оздоровлено цього року за «чорнобильські» кошти. За рахунок інших джерел фінансування вдалося поправити здоров'я ще 5107 дітям та 848 дорослим, які користуються чорнобильськими пільгами. Серед них —380 дітей-інвалідів та 628 сиріт.

Волонтерські центри

В області створюють центри волонтерського руху, які допомагатимуть ветеранам війни і праці. Це один із заходів загальнообласної програми «Ветеран». Нею також передбачено відкриття в Рівному магазину «Ветеран», де пенсіонери купуватимуть продукти за собівартістю.

Жахи у древньому Дубно

Мешканців цього древнього міста приголомшила звістка про розбійний напад на сім'ю місцевого підприємця Артура Марчука. Троє невідомих у масках увірвалися в помешкання, забрали чотири тисячі доларів США, поранили з пістолета підприємця, його дружину Ірину і тестя. Потерпілі в лікарні, міліція розшукує злочинців.

Обікрав роботодавця

Багато безробітних рятуються від злиднів, підряджаючись торгувати на базарі, в кіосках. Роботодавцям вигідно: за невисоку платню мають покірну рабсилу. Три роки бездоганно працював у одному з таких кіосків у Рівному двадцятишестирічний Микола С. Платили мізер, сім'я не вилазила з боргів. Та ще й настав час повернути тисячу гривень, яку Микола позичив у знайомих на ремонт помешкання.

Тоді й спокусився непомітно взяти з каси тисячу гривень з таким розрахунком, що поступово внесе цю суму. Господарка пропажі не помітила. Відтоді Микола у дні, коли виручка була солідна, почав брати з каси по сто—двісті гривень. А далі апетити зростали, тим паче, що чоловік завів сумнівні знайомства, захопився грою в карти і в азарті програв дві тисячі доларів людям, які боргів не вибачають...

Господарка Ніна М. запідозрила, що гроші зникають, наче вода в піску, і провела в кіосках інвентаризацію. Там, де торгував Микола С., виявили недостачу майже у 35 тисяч гривень. Оскільки вмовляння повернути вкрадене не дали результату, жінка звернулася в міліцію.

Добірку підготувала Олександра ЮРКОВА.

Фотофакт

Оксану Гритчину — оператора поштового зв'язку із селища Нижні Сірогози, що на Херсонщині, — заслужено поважають люди: завжди привітна, усміхнена. Не випадково на обласному конкурсі «Пані Пошта» журі одностайно присудило Оксані спеціальний приз «Міс артистичність».

Фото Ігоря АЛЬПЕРТА.

Роботодавці просять захисту

Точка зору

Віктор ХМІЛЬОВСЬКИЙ.

Сторона роботодавців, представлена в Україні громадськими об'єднаннями підприємців, очікувала, що їх роль і місце в соціально-трудових відносинах із соціальними партнерами, на необхідності чого неодноразово наголошував Президент України Леонід Кучма, у тому числі і в посланні до Верховної Ради України, врегулює Закон України «Про організації роботодавців».

На представників бізнесу, підприємців, роботодавців посилюється тиск і з боку держави через її регуляторні функції, і з боку профспілок. Особливо це відчутно в останні роки, коли міжнародна спільнота пред'являє Україні жорсткіші вимоги щодо соціальних гарантій у сфері бізнесу. Йдеться про заборгованість у заробітній платі, створення умов достойної праці, насамперед забезпечення її безпеки, не кажучи про надходження до бюджету, обов'язкові платежі тощо.

*Сторона роботодавців, громадські об'єднання підприємців, розрізнених у своїй діяльності, через відсутність історичного досвіду у самоорганізації та **«розтягування»** їх окремими лідерами — високими посадовими особами по політичних **«квартирах»**, виявилася не готовою до системного ведення соціального діалогу з трудових та регуляторно-економічних проблем з владою та профспілками на місцевому, регіональному та національному рівнях.*

Саме тому в Україні з її інтелектуальним та економічним потенціалом лишається деструктивним регуляторне законодавство, час від часу загострюються відносини з державою у суб'єктів підприємництва тощо. І не дивно, що той, на кого воно поширюється, не має ні досвіду, ні вміння лобіювати свої інтереси.

На жаль, не вирішила проблему і низка указів Президента України з дерегуляції підприємницької діяльності та сприяння розвитку підприємництва. Виконавча влада дедалі частіше патронує утворення підприємницьких угруповань, не допускаючи до себе політично та корпоративно незаангажовані об'єднання. За таких обставин в Україні ніколи не буде утворено **самоорганізованого** незалежного всеукраїнського об'єднання роботодавців, яке могло б стати конструктивним та відповідальним партнером Президента України в реалізації його соціально-економічної політики.

Закон України «Про організації роботодавців» ще більше ускладнив ситуацію, звівши нанівець багаторічні надбання громадських об'єднань підприємців щодо їх участі в переговорному процесі.

Із майже тисячі громадських об'єднань підприємців, роботодавців різного статусу жодне на момент прийняття цього закону не відповідає положенням частини 2 статті 4 **(«Цей Закон не поширюється на об'єднання громадян, що створені і діють в порядку, визначеному іншими законами України»)** та частини 4 **(«Визначення «організація роботодавців», «об'єднання організацій роботодавців» та похідні від них можуть використовувати лише ті організації та їх об'єднання, які утворені і діють відповідно до цього Закону»)** та одиниці: всеукраїнське — Асоціація роботодавців торгівлі та комерційної сфери економіки України та місцеві — Асоціація роботодавців Львівської області та Конгрес приватних роботодавців — частині 3 **(«Повна назва організації роботодавців чи їх об'єднання повинна містити слово «роботодавець» або похідні від нього»).**

Неактуальними у цьому зв'язку стали угоди всіх рівнів, у тому числі і Генеральна, окрім колективних договорів на рівні суб'єктів господарювання.

Не відповідають умовам за положеннями цього Закону навіть такі об'єднання роботодавців і підприємців, як Конфедерація роботодавців України, Український союз промисловців та підприємців, Спілка орендарів і підприємців України тощо.

Таким чином у державі законодавчим актом виведено за межі правового врегулювання соціальний діалог між підприємцями-роботодавцями та найманими працівниками, чим всю відповідальність за соціальні гарантії останнім держава взяла на себе.

Прийняттям цього закону держава вже порушила його статтю 7 «Гарантії діяльності організацій роботодавців та їх об'єднань» частину 4: **«Забороняється будь-яке втручання у статутну діяльність організацій роботодавців та їх об'єднань з боку органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим та органів місцевого самоврядування, професійних спілок, їх об'єднань, інших організацій найманих працівників, політичних партій та інших об'єднань громадян, крім випадків, передбачених законом».**

Фактично розвиток легітимного соціального партнерства в Україні зупинено до того моменту, доки не відбудеться формування нових організацій роботодавців, починаючи з місцевих, приблизно не менш ніж в 350 районах та містах обласного (республіканського) підпорядкування чи реорганізація в організації наявних місцевих громадських об'єднань підприємців. За будь-яких умов у короткий термін (півроку, рік) це можливо лише за участю влади, що є порушенням частини четвертої статті 36 Конституції України, або очолюванням високою державною посадовою особою об'єднанням підприємців (роботодавців) за умови використання адміністративного ресурсу.

Неприпустимі явища

Слід зазначити, що в Україні є приклади, коли посадові особи очолюють громадські об'єднання роботодавців (підприємців). Так, і цим істотно обмежується участь в соціальному діалозі громадських об'єднань підприємців.

На неприпустимість такого явища не раз звертали увагу Уряду та українських законодавців рішеннями своїх колегіальних органів управління Спілка орендарів і підприємців України та Асоціація роботодавців торгівлі та комерційної сфери економіки України. Знайшла відображення ця позиція і в рішеннях Позачергового з'їзду (березень 2001 р.) Українського союзу промисловців і підприємців. Проте, як виявилося, тепер це не на часі, незважаючи на те, що сама наявність такого **«феномена»** є порушенням статті 36 Конституції України **щодо рівності громадських організацій у відносинах з державою,** не кажучи вже про зловживання (прямого та опосередкованого) такими лідерами своїм службовим становищем у власних інтересах та інтересах очолюваних ними громадських організацій.

Підтвердженням цього є організація доручень трьох прем'єр-міністрів України (В. Пустовойтенка, В. Ющенка та А. Кінаха) міністерствам, відомствам та облдержадміністраціям щодо заходів, спрямованих на об'єднання роботодавців (підприємців) спільно з УСПП.

Не можна погодитися з відсутністю в статті 8 «Статус організацій роботодавців та їх об'єднань» положення про можливість місцевих та обласних об'єднань роботодавців брати участь в організації та роботі вищих за статусом об'єднань організацій роботодавців, а також відсутність визначення статусу галузевих організацій роботодавців.

Дуже незначний історичний досвід (10 років) у сторони роботодавців та відсутність професійних навичок щодо соціального діалогу стримуватимуть реалізацію комплексного потенціалу сторони у переговорному процесі з соціальними партнерами, спрямованого на удосконалення регуляторної політики та розвиток економіки і, відповідно, конституційне право на участь у прийнятті управлінських рішень на макрорівні.

Обмежує можливість організацій роботодавців та їх об'єднань щодо: захисту прав і законних інтересів своїх членів, передбачених статтею 15;

реалізації положень інших статей, які передбачають колегіальну позицію сторони роботодавців, а також зумовлюють додаткові матеріально-фінансові видатки сторони для організації роботи її представницьких органів.

Положення п. 4 розділу X **«Прикінцеві положення»** зазначеного закону знову-таки грубо порушують статтю 36 Конституції України щодо рівності прав громадських організацій у відносинах з державою: **забезпечують монопольне становище однієї громадської організації (Конфедерації роботодавців України),** котра, як і всі інші об'єднання роботодавців (підприємців), утворена до прийняття цього закону України, тому не відповідає положенням частини 2 та 4 статті 4, а також статті 2 **«Право роботодавців на свободу об'єднання»** цього закону, спонукаючи всі без винятку діючі на момент його прийняття об'єднання роботодавців (підприємців), які беруть участь у переговорному процесі, увійти до складу Конфедерації.

Грубі порушення

І нарешті, цей Закон порушує Конвенцію Міжнародної організації праці при ООН №87 «Про свободу асоціації і захист права на організацію», ратифіковану Україною у 1957 році в частині статті 2 **«Трудящі та роботодавці без якої б то не було різниці мають право створювати на свій вибір організації без попереднього на те дозволу, а також право вступати в такі організації з єдиною умовою підлеглості статутам цих останніх»,** статті 3 **«1. Організації трудящих і роботодавців мають право виробляти свої статути й адміністративні регламенти, вільно обирати своїх представників, організовувати свій апарат і свою діяльність і формулювати свою програму дій. 2. Державна влада утримується від будь-якого втручання, здатного обмежити це право або перешкодити його законному здійсненню»,** п. 2 статті 8 **«Національне законодавство не зачіпає гарантій, передбачених цією Конвенцією, і застосовується таким чином, щоб не порушувати їх»** та положення статті 10, якою визначено, що **«...термін «організація» означає будь-яку організацію трудящих чи роботодавців, котра має за мету забезпечення та захист інтересів трудящих або роботодавців»** та статті 11 **«Кожний член Міжнародної організації праці, для якого ця Конвенція набула чинності, зобов'язується вжити всіх потрібних і відповідних заходів, щоб гарантувати трудящим і роботодавцям вільне здійснення права на організацію».**

Тож, підсумовуючи викладене, можна зробити висновок, що низка положень зазначеного закону грубо порушують норми Конституції України.

1. Частини третя, четверта статті 4 закону відповідно передбачають, що повна назва організації роботодавців чи об'єднання роботодавців повинна містити слово «роботодавець» або похідні від цього слова. Визначення «організація роботодавців», «об'єднання організацій роботодавців» та похідні від них можуть використовувати лише ті організації та їх об'єднання, які створені і діють відповідно до цього Закону.

Таким чином, на сьогодні серед багатьох вже створених до прийняття закону громадських об'єднань підприємців, метою яких є представництво і захист прав своїх членів, насамперед як роботодавців, лише одиниці в своїй назві містять слово «роботодавець» або похідні від цього слова. Механізму перереєстрації таких уже наявних і діючих громадських об'єднань підприємців новий закон не передбачає. Згідно зі статтею 13 закону державна реєстрація організацій роботодавців та їх об'єднань здійснюється в загальному порядку, встановленому Законом України «Про об'єднання громадян».

*Отже, є всі підстави стверджувати, що на практиці погіршується наявне становище об'єднань підприємців, члени яких є роботодавцями, в частині необхідності підтвердження свого статусу у відповідності із частинами третьою, четвертою статті 4 Закону, чим **і порушується частина третя статті 22 Конституції України.***

2. Для того, щоб мати змогу повноцінно здійснювати свою статутну діяльність і бути рівноправними учасниками соціального партнерства, відповідні громадські об'єднання підприємців змушені вступати до складу Конфедерації роботодавців України, яку закон у пункті 3 розділу X «Прикінцеві положення» неправомірно зазначив як єдину і монопольну сторону соціального партнерства на державному рівні. Таким чином, **порушуються частини четверта, п'ята статті 36 Конституції України.**

Все це на практиці спричинило такі умови, що погіршують положення об'єднань громадян, які займаються підприємницькою діяльністю та створюють робочі місця та метою яких є представництво і захист прав роботодавців та їх об'єднань і які були створені до прийняття закону.

Таким чином, положення частин третьої, четвертої статті 4 та пункту 3 розділу X «Прикінцеві положення» Закону України «Про організації роботодавців» суперечать:

частині третій статті 22 Конституції України «При прийнятті нових законів або при внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод»;

частині четвертій статті 36 Конституції України «Ніхто не може бути примушений до вступу у будь-яке об'єднання громадян чи обмежений у правах за належність чи неналежність до політичних партій або громадських організацій»; частині п'ятій статті 36 Конституції України «Усі об'єднання громадян рівні перед Законом».

Для майбутнього України необхідно таким громадським об'єднанням підприємців, як Український союз промисловців і підприємців, Спілка орендарів і підприємців України, Спілка малих, середніх і приватизованих підприємств, Конфедерація підприємців «АПК», Асоціація роботодавців торгівлі та комерційної сфери економіки України, котрі утворили в 1998 році Конфедерацію роботодавців України, об'єднати зусилля для перетворення її у взірець легітимності та поваги до Закону. Лише за таких умов можлива конструктивна консолідація підприємців, як сторони роботодавців, надійний партнер Президента України, відповідальний за наповнення бюджету та створення робочих місць, та необхідних умов соціального захисту населення.

Віктор ХМІЛЬОВСЬКИЙ,
президент Спілки орендарів і підприємців України, заступник голови координаційної ради Конфедерації роботодавців України, заслужений економіст України.

Біле місто на чорному мазуті мерзне

«SOS» районного масштабу

Білгород-Дністровський, схоже, нинішньої зими поставить своєрідний сумний «рекорд»: позаторік опалювальний сезон становив у ньому 76 діб, тобто половину від нормативного терміну, торік — 45 діб (розпочався 15 грудня й закінчився 1 лютого).

— А нині цілком реальна загроза того, що опалювання жител припинимо вже 20 грудня, — каже міський голова Микола Червадзе. — Місту, без перебільшення, загрожує катастрофа. Білгород-Дністровський — єдине в Причорномор'ї негазифіковане місто. Зимової пори воно одержує тепло від котелень, що опалюються дорогим мазутом, використання якого за нинішніх умов — катастрофічно нерентабельне. Підрахунки показують: якщо обігрів газом одного квадратного метра житла обходиться теплогенеруючим підприємствам у 0,7 гривні на місяць, то мазутом — у 2,4 гривні, тобто в три з половиною рази дорожче. Кому по кишені таке тепло? Загалом Білгороду-Дністровському на опалювальний сезон потрібно 12 тисяч тонн мазуту, вартість якого — близько 9 мільйонів гривень. Маючи річний бюджет у 12 мільйонів, на паливо місто грошей, само собою, не знайшло. На кошти, одержані від облдержадміністрації, закупило лише близько 2 тисяч тонн мазуту, що ось-ось закінчиться. А надворі — 10 і більше градусів морозу.

Втім, уже тепер, коли котельні ще працюють, мешканці міста замерзають. Бо, по-перше, мазут прагнуть економити. По-друге, хтось колись так спроектував і збудував опалювальні мережі, що більшу частину тепла втрачають ще на підступах до багатоквартирних будинків. І люди гріються, хто як: одні вмикають різні, в тім числі саморобні, електронагрівальні прилади, від чого по 5—6 разів на добу трапляються аварії електромережі; інші мурують у квартирах плити й навіть ставлять металеві «буржуйки» під дрова й вугілля, виводячи димоходи у вікна, тим самим грубо нехтуючи правила пожежної безпеки. А що робити — замерзати? І так он півміста вже кашляє. Дещо краще почуваються ті, хто спорудив, обладнав власні міні-котельні, що працюють на вугіллі. На них переведено деякі школи, дитсадки, лікарні, житлові будинки. Міськвиконком створив спеціалізоване підприємство, що допомагає налагодити отакий локальний обігрів.

(Закінчення на 9-й стор.).

Чи важлива позиція споживачів для народних депутатів?

28 листопада на засіданні Комітету ВР з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки розгорілася гостра дискусія щодо необхідності прийняття законопроекту «Про внесення змін до Закону України «Про електроенергетику», котрі стосуються скасування норм, що дають змогу обленерго встановлювати п'ятикратні штрафи за понаддоговірне споживання електроенергії. Представники комуністичної фракції — члени профільного комітету не підтримали цей законопроект. Деякі з депутатів утрималися від ухвалення рішення. Як наслідок, законопроект буде винесено в зал з негативною оцінкою профільного комітету. Ми попросили прокоментувати ситуацію одного з авторів проекту, першого заступника голови комітету Олексія КУЧЕРЕНКА.

Найперше, поясню ПРИЧИНУ ПОЯВИ І СУТЬ ЗАКОНОПРОЕКТУ.

В законі про електроенергетику передбачено санкції і до споживача, і до енергопостачальної компанії в разі невиконання ними своїх зобов'язань. Та якщо зобов'язання енергопостачальних компаній прописані чітко — обленерго має заплатити споживачеві 5-кратний штраф у випадку невиконання ним своїх зобов'язань, тільки в тому разі, якщо їх не було виконано з вини обленерго (а не, скажімо Укренерго, чи когось іншого). Щодо споживача, то його відповідальність визначена розпливчасто — він зобов'язаний платити обленерго 5-кратний штраф за всю спожиту ним позадоговірну електроенергію.

ЩО ТАКЕ ПОЗАДОГОВІРНА ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЯ? І В ЯКИХ ВИПАДКАХ НАСТАЄ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СПОЖИВАЧА ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ ВІДПОВІДНО ДО ЗАКОНОДАВСТВА?

1. Якщо обленерго встановлює споживачеві ліміт нижче затвердженого договором обсягу споживання. *Зазначимо, що ліміт обленерго встановлює в односторонньому порядку, керуючись спущеними згори регіональними лімітами і, звичайно ж, не обумовлює зі споживачами, як йому розподілити цей ліміт по підприємствах регіону.*

2. Якщо договір між споживачем і обленерго не підписано з тієї чи тієї причини. Причому, НАВІТЬ ЯКЩО ОБЛЕНЕРГО ВИНУВАТЕ У НЕПІДПИСАННІ ДОГОВОРУ, ПЛАТИТЬ ВСЕ ОДНО СПОЖИВАЧ, І ПЛАТИТЬ ЕНЕРГОПОСТАЧАЛЬНІЙ КОМПАНІЇ.

3. Якщо споживач завищив обумовлені в попередньому договорі обсяги споживання, але готовий справно платити за них.

У ЯКИХ ВИПАДКАХ ВИНИКАЄ КОЖНА З ПЕРЕЛІЧЕНИХ ТРЬОХ СИТУАЦІЙ, ЗА ЯКУ СПОЖИВАЧ МАЄ РОЗРАХОВУВАТИСЯ В П'ЯТИКРАТНОМУ РОЗМІРІ?

1. Понадлімітне споживання електроенергії — галузь не в змозі забезпечити електроенергією платоспроможних споживачів згідно з їхніми потребами і насильно лімітує споживання ними електроенергії, часто-густо незалежно від того, платять вони чи ні.

2. Споживання електроенергії без договору — споживач і обленерго не домовилися про одну чи кілька умов договору. Найчастіше це відбувається, коли обленерго вимагає включити в договір умову попередоплати за електроенергію, а споживач з цим не згоден і цілком справедливо. По-перше, ніде в законодавстві не сказано, що платити треба наперед. По-друге, бюджетним організаціям кошти на оплату електроенергії також не перераховуються на умовах попередньої оплати, якщо перераховуються взагалі. Що може вчинити обленерго, щоб змусити споживача підписати такий договір, який вигідний обленерго? Просто зволікати час доти, доки закінчиться термін попереднього договору. У цьому разі споживач або здасться і підпише договір, або змушений буде платити за всю спожиту електроенергію у п'ятикратному розмірі і судитися з монополістом-обленерго.

3. Перевищення договірних обсягів споживання електроенергії — найчастіше така ситуація виникає у сільгосппідприємств і переробних підприємств, оскільки наперед вони не можуть передбачити, який буде врожай і скільки тієї чи тієї сільгосппродукції їм треба переробити.

ЯКІ НАСЛІДКИ ЗАСТОСУВАННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО НАКЛАДАННЯ П'ЯТИКРАТНИХ САНКЦІЙ ЗА ПОЗАДОГОВІРНЕ СПОЖИВАННЯ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ ДЛЯ ПІДПРИЄМСТВ, БЮДЖЕТНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ТА НАСЕЛЕННЯ?

1. Понадлімітне споживання електроенергії

Для підприємств:

втрата ринків збуту через змушене зменшення обсягу вироблюваної продукції (в разі зниження норм споживання);

виникнення збитків від роботи у позапланових режимах (у разі зниження норм споживання)

або

виникнення додаткових витрат від значного підвищення собівартості і, як результат, зниження рентабельності (у разі оплати понадлімітного споживання в п'ятикратному розмірі).

Для бюджету:

зменшення податкових надходжень (особливо податку на прибуток) бюджетоутворюючих підприємств.

Для населення:

відправлення у примусові відпустки за свій рахунок працівників підприємств (у разі зниження норм споживання електроенергії);

затримки з виплатою пенсій, зарплат, субсидій, скорочення соціальних програм (у разі зниження норм споживання електроенергії, і в разі оплати понадлімітного споживання електроенергії у п'ятикратному розмірі).

2. Споживання електроенергії без договору

Для підприємств:

згода на вочевидь дискримінаційні умови енергопостачання (у разі підписання договору на умовах, вигідних для обленерго)

або

тривалі й дорогі судові тяжби і/чи банкрутство підприємства (у разі незгоди підписати договір з неприйнятними та вочевидь дискримінаційними умовами і, відповідно, необхідності платити за спожиту електроенергію у п'ятикратному розмірі).

Для бюджету:

зменшення податкових надходжень (особливо, податку на прибуток) бюджетоутворюючих підприємств.

Для населення:

затримки з виплатою пенсій, зарплат, субсидій, скорочення соціальних програм (у разі оплати споживання електроенергії у п'ятикратному розмірі).

3. Перевищення договірних обсягів споживання електроенергії

Для підприємств:

втрачена вигода через неможливість переробки додаткової сировини (у разі збереження норм споживання, заявлених у договорі);

виникнення додаткових затрат від значного підвищення собівартості і, як результат, зниження рентабельності аж до нуля (у разі сплати за понаддоговірне споживання електроенергії у п'ятикратному розмірі).

Для бюджету:

зменшення податкових надходжень (особливо, податку на прибуток) підприємств.

Для населення:

зменшення пропозиції вітчизняної відносно дешевої харчової продукції;

затримки з виплатою пенсій, зарплат, субсидій, скорочення соціальних програм (і у разі збереження норм споживання електроенергії, і в разі сплати за понаддоговірне споживання електроенергії у п'ятикратному розмірі).

Як ілюстрація до останньої ситуації на комітеті було наведено дуже показові приклади. Хочу поділитися одним із них з читачами. Цукровий завод уклав договір на постачання електроенергії з розрахунку необхідності переробки 200 тис. тонн цукрового буряку. Через добрий урожай зібрано 280 тис. тонн буряка. Відповідно, заводу треба більше електроенергії, щоб переробити додаткову сировину. В ситуації, коли за електроенергію, потрібну для переробки додаткових 80 тис. тонн буряку, треба платити у 5-кратному розмірі, заводу вигідніше не купувати сировину взагалі, оскільки в разі переробки 280 тис. тонн діяльність підприємства з рентабельної стає збитковою. У підсумку:

буряки мають згнити;

виробники буряків отримають збитки, бо не в змозі будуть їх комусь продати;

споживачі не отримають додаткового цукру;

бюджет не отримає додаткових податкових надходжень.

ХТО ВИГРАЄ ВІД НАЯВНОСТІ 5-КРАТНИХ ШТРАФІВ?

Тільки один суб'єкт — обленерго, бо незалежно від того, скільки споживач платить за електроенергію — за тарифом чи в п'ятикратному розмірі тарифу, енергоринок (а, отже, й генеруючі компанії, і диспетчеризація) отримує стільки, скільки й отримував. Чотирикратна вартість електроенергії, що є штрафною санкцією, залишається в розпорядженні обленерго.

ХТО ВИЗНАЧИВ РОЗМІР ШТРАФУ?

Відповідь на це запитання депутати — члени комітету даремно намагалися отримати від представників Кабміну і Мінпаливенерго. Єдиною зрозумілою відповіддю було: щоб споживач боявся порушувати умови, які диктує обленерго. Але, як правильно зазначив один з депутатів, якщо ми встановимо 10-кратні чи 20-кратні штрафи, споживач ще більше боятиметься. Чому ми обрали 5-кратку? Я розумію, що коли споживач просить електроенергії більше, ніж було передбачено договором, то ціна отримуваної додатково електроенергії має зростати, оскільки це вимагає від генерації утримувати резервні потужності, а від Укренерго —додаткових зусиль із диспетчеризації. Така система існує в усьому світі. Та, по-перше, ніде таке збільшення не становить 400 відсотків, зазвичай це 10—30 відсотків. По-друге, отримані від споживача додаткові кошти розподіляються між усіма учасниками енергоринку, а не є джерелом отримання надприбутку одного монопольного суб'єкта — обленерго.

ЧИ ВАЖЛИВА ПОЗИЦІЯ СПОЖИВАЧІВ ДЛЯ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ?

Це ми побачимо за результатами голосування.

На жаль, результати обговорення цього законопроекту на засіданні профільного комітету показали, що багатьом куди ближчими виявилися інтереси монополістів — обленерго. Хотів би додати, що на засіданні комітету я представляв цей законопроект не лише як народний депутат, а й як президент щойно створеного Антимонопольного союзу. З собою приніс пачку листів від мерів міст, обл- і міськрад, керівників промислових підприємств з проханням підтримати законопроект. На жаль, ці звернення не на всіх народних обранців справили враження.

Штраф — лише для страху

Офіційно

Постанова Верховної Ради України

Про "День Уряду України" у січні 2002 року

Верховна Рада України *постановляє:*

1. Провести "День Уряду України" у Верховній Раді України у січні 2002 року з порядком денним: "Про стан дотримання Кодексу законів про працю України на підприємствах різних форм власності".

2. Кабінету Міністрів України визначити доповідача, підготувати аналітичні та довідкові матеріали із зазначеного питання і подати їх для вручення народним депутатам України до 20 грудня 2001 року.

3. Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та праці підготувати співдоповідь та проект Постанови Верховної Ради України із зазначеного питання, узагальнивши пропозиції народних депутатів України і матеріали, подані Кабінетом Міністрів України.

Голова Верховної Ради України І. ПЛЮЩ.

**м. Київ,
29 листопада 2001 року.
№ 2820-III.**

Постанова Верховної Ради України

Про 100-річчя з дня народження Героя Радянського Союзу генерала армії М. Ф. Ватутіна

Відповідно до Закону України "Про увічнення Перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941—1945 років" Верховна Рада України *постановляє:*

Рекомендувати органам місцевої державної влади повернути колишні назви вулицям, площам, районам, навчальним закладам у містах та інших населених пунктах України, які раніше були названі іменем М.Ф.Ватутіна.

2. Розпочати 14 грудня 2001 року роботу Верховної Ради України в пленарному режимі з урочистого засідання, присвяченого 100-річчю з дня народження Героя Радянського Союзу генерала армії М. Ф. Ватутіна, за участю представників ветеранських організацій, Всеукраїнської Спілки радянських офіцерів.

3. Організувати демонстрацію кінофотоматеріалів по каналах телебачення України з нагоди 100-річчя з дня народження М. Ф. Ватутіна.

4. Запропонувати органам місцевої державної влади провести урочисті збори у зв'язку із 100-річчям з дня народження М. Ф. Ватутіна за участю ветеранських, молодіжних та інших громадських організацій.

5. Встановити меморіальну дошку на будинку Міністерства оборони України, де напередодні Великої Вітчизняної війни служив заступником начальника та начальником штабу Київського особливого військового округу М. Ф. Ватутін.

Кабінету Міністрів України вирішити питання щодо фінансування роботи по виготовленню меморіальної дошки.

Голова Верховної Ради України І. ПЛЮЩ.

**м. Київ,
29 листопада 2001 року.
№ 2821-III.**

Постанова Верховної Ради України

Про утворення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України для перевірки дотримання вимог Конституції України і Регламенту Верховної Ради України при прийнятті Земельного кодексу України

У зв'язку із зверненням народних депутатів України та рішенням Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України від 14 листопада 2001 року Верховна Рада України *постановляє:*

1. Утворити Тимчасову слідчу комісію Верховної Ради України для перевірки дотримання вимог Конституції України і Регламенту Верховної Ради України при прийнятті Земельного кодексу України (далі — Тимчасова слідча комісія).

2. Затвердити такий склад Тимчасової слідчої комісії:

АСАДЧЕВ Валерій Михайлович	**— фракція Українського Народного Руху**
ДРОБОТОВ Анатолій Іванович	**— позафракційний**
КРУЦЕНКО Василь Якович	**— фракція Комуністичної партії України**
МАРЧЕНКО Володимир Романович	**— позафракційний**
САС Сергій Володимирович	**— фракція "Батьківщина"**
СЕМЕНЮК Валентина Петрівна	**— фракція Соціалістичної партії України (Лівий центр)**
СНІГАЧ Андрій Прокопович	**— фракція Комуністичної партії України**

3. Матеріально-технічне, інформаційне та організаційне забезпечення діяльності Тимчасової слідчої комісії покласти на Апарат Верховної Ради України.

Голова Верховної Ради України І. ПЛЮЩ.

**м. Київ,
29 листопада 2001 року.
№ 2822-III.**

Мирослава Гонгадзе: погляд з-за океану

Удова вбитого в Україні журналіста — про себе, про своїх дітей, про чоловіка, про оточення та людські цінності

Півроку тому Мирослава Гонгадзе поїхала з України до Америки. Нині вона живе у Вашингтоні, працює на радіо «Свобода». Розмова з Мирославою відбулася одразу після святкування дня народження її дівчаток-близнючок — Соломії й Нани. Їм виповнилось по чотири роки. Тому перші запитання й були про дітей, про їхнє життя в Америці. Дівчатка поки що живуть за містом, але у вашингтонській квартирі вже підходить до кінця ремонт, і невдовзі вони разом з мамою Мирослави, котра приїхала допомогти дочці, мають переїхати сюди.

— Тут є багато людей, які з самого початку стали нам допомагати. Кожного дня приносили подарунки. Дівчатка поки що складно асимілюються, тому що не знають мови. Дуже цікаво «перекладають»: до українських слів додають англійські закінчення і стверджують, що це англійське слово.

— Як ти почуваєшся в Америці?

— Нормально. Я знала, куди їду. Я вибирала собі країну проживання. І вирішила, що нею буде саме Америка. Тут я буду корисніша, тут більше міжнародних організацій, програм, які працюють з Україною. А я саме в такому напрямі бачила свою роботу.

— Після подій у вересні і з огляду на те, що тепер розгортається в Афганістані, ти не шкодуєш, що поїхала сюди?

— Ні. Україна в якийсь момент стала для мене країною, де я не можу жити. Я дуже довго вирішувала, чи виїздити. Але якийсь інстинкт мені підказав, що треба так зробити. І я поїхала, і не шкодую. Моє особисте життя стало суспільним життям. На жаль.

— Як на відстані часу ти дивишся на події в Україні і на те, що сталося у твоєму житті? Тепер, коли емоції вже відступили, можеш зробити якийсь аналіз?

— Я завжди намагалася тверезо аналізувати ситуацію. Майже без емоцій. Я можу сказати, що єдине відчуття, яке мене не залишало й не залишає, це те, що Україна живе, як перевернуте суспільство. Все, що відбувається в Україні, обов'язково має подвійний стандарт.

— Хіба в Америці по-іншому?

— Тут більша зрозумілість. Коли з кимось розмовляю, то знаю наслідки своїх чи чужих дій. А в Україні офіційні особи постійно кажуть неправду, і тому Україну не сприймають серйозно настільки, наскільки вона цього заслуговує.

— Як ти тепер сприймаєш те, що сталося з Георгієм?

— Проблема в тому, що всі процеси, які відбувалися навколо розслідування, стали занадто публічними. Спочатку ми прагнули цієї публічності, щоб привернути увагу. Але згодом процес став некерований. Дуже багато людей використовували ситуацію на свою користь: різні заяви, незрозумілі німецькі експертизи. Я — юрист, я прихильник того, щоб будь-які речі відбувалися в рамках українського законодавства. А тут будь-яка дрібниця ставала публічною і набувала форми скандалу.

— Мирославо, в Україні побутує така думка, що після подій 11 вересня керівництво країни відкрило повітряний простір для американських літаків саме для того, щоб Америка залишила у спокої Президента і справу Гонгадзе. Що ти думаєш з цього приводу?

— Ситуація після подій 11 вересня серйозно змінилась, тому що змінилися пріоритети в зовнішній політиці США. Звичайно, нині боротьба з тероризмом — це основне завдання, і американці починають закривати очі на проблеми людей і на проблеми свободи слова не тільки в Україні, а й в усіх державах. Я була на сесії ОБСЄ, працювала з американською делегацією, і знаю, що їм вдалося внести лише звернення у справі Гонгадзе і підтримати створення комісії щодо білоруських журналістів. Решта проблем щодо журналістів, які сидять в Киргизії, Узбекистані в тюрмах, проблеми з тиском на політиків в інших державах — на все це закрито очі. Велися переговори про те, щоб ФБР далі розслідувало справу Гонгадзе. Після 11 вересня в цьому напрямі не відбувається нічого, тому що всі сили в Америці кинуто на боротьбу з тероризмом. Але це не означає, що я цю справу залишу в спокої. Я була у Страсбурзі на сесії ОБСЄ, в Раді Європи. Я виступала на всіх політичних комітетах в Раді Європи, ми зробили поправку до резолюції, в якій йдеться про потребу створення нового незалежного розслідування із залученням міжнародних експертів. Це змінило плани української делегації в Раді Європи. На початку сесії відбувся телеміст з агентством «Кроул» (американське агентство, яке займалося розслідуванням причетності до зникнення Гонгадзе вищих посадових осіб України. — **Авт.**). Було оприлюднено результати розслідування «Кроул». Я провела прес-конференцію в Раді Європи і розповіла про реальну ситуацію навколо цієї справи.

— Ти скептично ставишся до розслідування «Кроул»?

— Так, скептично. Адже це розслідування зроблено на замовлення політичної партії, яка близька до Президента України. І взагалі — не було реального розслідування. Один з висновків цього розслідування, що Кучма не причетний до злочину. Нічого не сказано про сам злочин. Насправді «Кроул» не займався розслідуванням, а провів інтерв'ю в адміністрації Президента. Не знаю, на якій юридичній підставі це було зроблено, але думаю, що будь-яке, навіть таке, розслідування також потрібно використовувати. Там є речі, які потім можуть згодитися, якщо нам вдасться створити міжнародну комісію. Це дуже складний процес, тому що досягти консенсусу в таких справах непросто. Наприклад, пан Жириновський на сесії Парламентської асамблеї Ради Європи виступив проти створення комісії. Він сказав: «Хватит этим трупом мучить всю Европу!». Я думаю, що це вплинуло на голосування саме з позитивного боку. Оскільки практично одноголосно всі проголосували за створення такої комісії.

— Мирославо, вибач за таке запитання. Якщо нарешті відбудуться похорони, ти приїдеш в Україну?

— Я не знаю, коли це буде можливо. Звичайно, я вважала, що тіло поховати треба було давно. Свій від'їзд відкладала саме з цих причин. Але оскільки я зрозуміла, що процес буде дуже тривалий і я не можу цього сама вирішувати, то доручила ці речі вирішувати мамі Георгія.

— Чи не здається тобі, що твоє бажання добитися правди використовують у великій політичній грі? Є точка зору, що справу Гонгадзе не можна закінчити і в найближчі 20 років. Виконавці напевне в могилі. Замовники, хоч би ким вони були, не такі дурні, щоб зізнаватися. Тому всі ці резолюції можуть мати лише політичний ефект, і навряд чи будуть коли-небудь конкретні результати розслідування.

— Я хочу сказати, що ніколи не була і не буду інструментом в жодних руках. Все, що я роблю, вирішую сама. Ніхто не спрямовує мене — це по-перше. По-друге, якщо ми будемо так думати, то в Україні вбиватимуть тих-таки журналістів і дивитимуться з позицій: ми не маємо перспектив, 20 років все одно нічого не буде, то для чого боротися? Боротися потрібно, щоб довести собі і людям, що треба обстоювати свої права. Мої права порушили, порушили права моїх дітей. Я тепер захищаю своє право. Я захищатиму його доти, доки не доб'юся хоч якогось результату. Будь-який результат в цьому процесі — результат. По-третє, я хочу сказати, що справа Гонгадзе — це чинник стабільності України. Я абсолютно відповідально це кажу. Доки справу Гонгадзе не буде завершено, доти Україна залишатиметься політично нестабільною державою. Ніхто не вкладатиме свої інвестиції в державу з таким високим політичним ризиком. Це аргументи, чому я це роблю. А не лише тому, що сподіваюся знайти вбивць Георгія.

— Розкажи, чим ти тепер займаєшся?

— Крім того, що я займаюся своєю справою, яка відбирає більшу частину мого робочого часу, я працюю на радіо «Свобода». Маю з ними контракт, роблю для них матеріали. Працюю як журналіст і як консультант. Працюю з програмами для України, Білорусі, Росії в організації, яка підтримує дуже багато проектів в нових незалежних державах. Готуватиму дослідження про стан суспільства в умовах кризи. Мене багато запрошують в українські громади, в університети, до студентських аудиторій.

— Який у тебе статус?

— Я маю статус політичного біженця на одинадцять місяців. Потім мушу отримати статус постійно проживаючого. Поки що про американське громадянство мова не йде.

— Ти громадянка України?

— Так.

— Роки йдуть, і життя — це не тільки робота. Ти стала досить публічною особою. Не боїшся цієї публічності?

— Я вже стала заручницею цього. І вже не боюся. Роблю те, що, відчуваю, потрібно робити. Як воно складатиметься далі, не знаю.

— Що для тебе тут найскладніше? Чи звикла до американської їжі?

— Звикла. Вдома готує мама. Але я дуже рідко харчуюся вдома. Мама готує для дітей переважно українські страви. Діти не можуть їсти тутешньої їжі. Ми на два тижні їздили в табір і вони тиждень нічого не їли, постійно просили супу.

— У тебе є проблеми зі спілкуванням?

— З мовою складно. Мова — це частина побуту. Наприклад, коли я купую якісь речі для квартири, мушу просити когось із друзів допомогти. Машини не маю, весь час доводиться від когось залежати.

— Чи є в тебе тут друзі?

— Друзів багато. Коли я їхала до Америки, мала два номери телефону. Тепер в мене маса знайомих і друзів.

— Чи згадують діти тата?

— Так, згадують. Боялася, щоб це не стало для них психологічною проблемою. Пояснила їм, що тато помер, що його вже немає, що він на небі, він на нас дивиться. Вони одного разу вийшли на вулицю, дивляться на небо й кажуть: «Мамо, ми не бачимо тата». Я намагаюсь їм все пояснювати, тому що вони вже вміють аналізувати багато речей. Не знаю, як це впливатиме на них. Намагаюся бути відвертою з ними. Багато речей просто не поясниш...

— Це інтерв'ю читатимуть в Україні. Що ти скажеш своїм співвітчизникам?

— Потрібно боротися. Я пройшла цей шлях. Боятися не треба. Для мене змінилися поняття смерті й життя. Георгій ніколи не боявся. Він не боявся смерті — ми говорили з ним про це. Він пройшов три війни, бачив смерть. Найстрашніше для людини — смерть. Тепер почала розуміти його краще. Який сенс життя, якщо ти не робиш те, що вважаєш за потрібне робити? Діяти треба відповідно до своєї совісті. Якщо хтось боїться — нехай не робить, це його право. Мій принцип життя: не існує нічого неможливого. Якщо вважаєш, що потрібно боротись, — борись. Знаю, що важливо не казати неправду. Якщо не можете сказати всю правду, краще мовчіть. Але не кажіть неправду. Якщо так відбуватиметься, можливо, буде менше брехні у цьому світі.

Інтерв'ю взяла
Зоя КАЗАНЖІ.

Одеса — Вашингтон — Одеса.

На знімку: Мирослава Гонгадзе там, за океаном.

Фото автора.

У планах ще один погляд: знову з Німеччини

 Наша тривога

Як уже повідомляв «ГУ», парламентська слідча комісія недавно звернулася до Ради Європи з листом, у якому підтримала ідею ПАРЄ — створити міжнародну комісію для розслідування «справи Гонгадзе».

А наприкінці минулого тижня Олександр Жир та Віктор Шишкін зустрілися з головою Комітету міністрів РЄ, міністром закордонних справ Литви Антанасом Валіонісом й обговорили напрями майбутніх спільних зусиль для встановлення істини в одній із найрезонансніших справ кінця XX століття. Голова слідчої комісії ВР, зокрема, попросив А. Валіоніса посприяти створенню під контролем Ради Європи міжнародної комісії експертів для встановлення автентичності записів Мельниченка, що стосуються зникнення журналіста, а також побиття народного депутата Олександра Єльяшкевича. Між іншим, за інформацією О. Жира, колишнього майора державної охорони запрошено на засідання Моніторингового комітету ПАРЄ, що має відбутися сьогодні. Чи знехтує Микола Мельниченко це запрошення — ще не відомо. Зате вже цікаво інше: завершується оформлення експертизи пріснопам'ятних записів, яку провела «структура, у достовірності висновків котрої ні в кого не виникнуть сумніви». Принаймні в обізнаних членів комісії, очевидно, не виникли.

Нині начебто вже ніхто не заперечує ідеї залучення міжнародних сил для розслідування справи Гонгадзе. Йдеться лише про їхні повноваження і компетенцію, які мають відповідати нормам Конституції і чинного в Україні законодавства. І коли хтось ще сумнівається у «відповідності», то Олександр Жир як голова комісії і Віктор Шишкін як його заступник вважають, що нормативно-правова база в Україні для цього дає всі підстави і для «повноважень», і для «компетенції». Тим паче що наша вітчизняна Генеральна прокуратура всіляко перешкоджає роботі парламентської комісії.

Є ще один поворот у розслідуванні обставин зникнення журналіста: попри нерозуміння Мирославою Гонгадзе (про що можна прочитати у вищенадрукованому інтерв'ю) якихось «німецьких експертиз», Президент України Леонід Кучма доручив правоохоронним органам підготувати звернення до німецької сторони з проханням провести ще одну експертизу тіла, знайденого під Таращею. Принаймні, за словами пана Валіоніса, Леонід Кучма попросив його посприяти в цьому питанні.

Тим часом Олександр Жир також просить сприяння: він закликає Раду Європи не розглядати справу Гонгадзе поза іншими справами, над розслідуванням яких працює тимчасова комісія, а також поза загальною ситуацією в державі. На його переконання, розслідування резонансних кримінальних справ, зокрема вбивства Георгія, можна завершити в найкоротший термін за умови створення міжнародної комісії, яка зробить висновки про достовірність записів Мельниченка.

Людмила КОХАНЕЦЬ.

Якщо не орати — жодних витрат

Опозиція: точка зору

Коли оцінюєш наше партійне життя крізь об'єктив київських телекамер, то бачиш нібито одну велику партію, яка складається із лідерів ста партій. Тому ці сто партій здаються нерозрізненно-однаковими.

Інша річ — у провінції. Там доступ до телекамер не такий простий, але там люди живуть ближче один до одного, всі всіх знають і бачать, хто є хто.

Ось на Сумщині нинішньої осені відбулася цікава дифузія: лідери 30-ти партій підписали Заяву на підтримку тутешнього губернатора, а інші сім партій («Батьківщина», «Яблуко», «Собор», соціалісти) виступили проти. Перші вважають, що всі блага — від губернатора, другі — що він привласнив собі чужі заслуги і узурпував владу.

З головою Сумської обласної організації партії «Батьківщина» Іваном СИДЕЛЬНИКОМ ми зустрілися невдовзі після цих подій. Сидельник зовні схожий на боксера, який перейшов у тренери: значуще-спокійний, упевнений, трохи іронічний. Людина він відома: 10 років був першим секретарем Путивльського райкому КПУ, потім секретарем обкому партії по селу. У 90-х — гендиректор об'єднання «Сумицукор». Депутат облради. До нинішнього літа — управляючий у справах облради. Далі розповідає він сам:

— А у травні я звідти пішов. Перед тим мене запросили перші особи облради і запропонували розпустити нашу «Батьківщину». В ній тоді було 3,5 тисячі осіб, нормальна розгалужена структура, і по селах теж. І ось — ультиматум. У тебе, мовляв, машина, зарплата пристойна. Я запитав: а навіщо партію розпускати? Пояснили: ваша Тимошенко — в опозиції! Малого того, вони викликали на килим голів наших районних осередків, і багатьом довелося піти з партії. Зрозуміло, адже жити треба. Ми втратили більш як 200 членів партії. Але нині в партії знову майже 5 тисяч осіб, лише в жовтні прийняли понад 400. Головне завдання кожного члена партії — донести ідеологію «Батьківщини» до всіх виборців, і ми, як свідчить зростання партійних лав, домагаємося цього.

— І на що ви розраховуєте?

— Сумщина зубожіла, люди вирушають на заробітки — хто куди, відплив робочих рук, мізків та гарних жінок. Жодне підприємство не працює нормально. Про колишні колгоспи кажуть, що вони вже прибуткові — а як же, коли не сіяти, не орати, то й витрат жодних, ось і «прибуток»! А валового продукту ніхто не показує! У деяких районах не сіяли, не орали на 30 відсотках площ. У тваринництві занепад, худобу ріжуть, цукрову промисловість, по суті, знищено, із 19 заводів працює лише сім.

— Те саме — майже скрізь. Але як впливати на ситуацію? Адже реальні важелі впливу тут не у вас, а у «лібералів», очолюваних вашим губернатором. Чому не пристали до нього?

— Але все одно колись доведеться відроджувати країну до нормального життя. І треба буде починати з нуля. І зможе це зробити лише сильна партія, така, як «Батьківщина» та її лідер Ю. Тимошенко. Тому важливо зберегти наші низові організації. Так, опозиція у напівпідпіллі. Скажімо, сумські соціалісти видають власну газету за межами області. А в легальних газетах видно лише одну партію, Ліберальну, та її керівника.

— Тобто перед виборами всім районним начальникам скажуть: дайте стільки-то тисяч «лібералів», і вони це забезпечать, і ви — у глибокій меншості!

— Адмінресурс вирішує не все. Ми сьогодні в усіх районах створили передвиборні штаби. Завдяки їм люди знатимуть, що до чого. Адже цілком можливі фальсифікації і як це робиться, відомо. На минулих президентських виборах перед другим туром у деяких районах викликали керівників, директорів підприємств і шкіл: мовляв, хочеш залишитися на роботі — «зроби відсоток». Майже сорок осіб по області зняли тоді, а були там і тямущі господарники. Так, багато ще є способів обдурити виборця. Але ми поставимо на виборах власних спостерігачів, щоб не було фальсифікацій. В усіх округах у нас свої передвиборні штаби, в кожному — керівник, його заступники і обов'язково — юрист. У кожному районі таку схему відпрацьовано.

— Але ж на «Батьківщину» навесні вже натиснули, можуть натиснути ще.

— Я вважаю, вони з цим поквапилися. Як голий до бані. Якщо б цей розгром нам учинили напередодні виборів, важче було б відновити сили. А так ми знову дібрали людей, до того ж таких, яких не звернути зі шляху, вони чітко дотримуються лінії «Батьківщини». Не було щастя, так нещастя помогло: після адміністративного натиску ми лише зміцніли, відбулася своєрідна чистка лав, у керівництві районних та міських парторганізацій люди стійкі, ідейно загартовані.

— Зрозуміло, що ваша перемога на виборах не буде цілковитою. А якою вона може бути?

— В ідеалі перемога це — коли «Батьківщина», «Собор» та інші, тобто весь блок Юлії Тимошенко плюс соціалісти Мороза, візьмуть на виборах половину (50+1) місць. Адже наступний етап — вибори Президента, і якщо в обласному, сільських та районних радах буде половина наших людей, вони вже не допустять того, що було на минулих виборах. І переможе здоровий глузд, а інакше нинішній абсурд затягнеться років на десять. А в тому, що народ сьогодні проти цього життя — жодних сумнівів.

— А як на Сумщині з єдністю опозиції взагалі?

— Як і скрізь: якщо хтось хоч маленький лідер, то він уже сам собі князь. Коли б не це, ще на минулих виборах можна було б об'єднати всю опозицію і перемогти. І тепер: якщо б ми, соціалісти, комуністи, «ющенківці» об'єдналися — що спромігся б зробити адмінресурс? Хотілося б сподіватися, що уроки минулих поразок підуть усім на користь. У нас нині нормальні стосунки із соціалістами Мороза, з «Яблуком». А комуністи поки що думають...

— Але й ви свого часу були комуністом!

— Так, і навіть пишаюся цим. Адже в тодішній нашій програмі було записано: "Все для блага людини", і це робилося. На моїх очах у Путивльському районі за 10 років було зведено близько трьох тисяч будинків, педучилище, палац піонерів, стадіон, через дві річки газ провели. Прикро, що всі ці зусилля нині пропадають. Жодне промислове підприємство не працює. Така сама картина і в інших районах.

— Чому ж ви нині не комуніст?

— Я до всіх партій та їхніх лідерів ставлюся з повагою. Але мені не подобається сьогодні лінія керівництва компартії.

— Не боїтеся, що ці слова заважатимуть єдності опозиції?

— Ні. Але мені не зрозуміла поведінка фракції комуністів у парламенті. Проти Генпрокурора, в котрого закон, як дишло, вони не голосують. Але чомусь голосують проти уряду Ющенка і Тимошенко, єдиного уряду, який зробив те, що решта лише обіцяла, і народ почав оживати. Тобто уряд був нормальний і це відповідало ідеології комуніста — все на благо людини. І тут комуністи голосують проти! Чи ось чимало з них за відновлення СРСР. Чи реально це? Адже Шеварднадзе чи Назарбаєв, та й інші — не побажають! Це якийсь мітинговий стиль, а галасом нічого не вирішиш, треба — розумом. Може, це через стару помилку, коли інтелігенцію приймали до партії «один до десяти».

— А у вас в організації з цим як?

— Лідери районних та міської організації «Батьківщини» — люди, зазвичай, з вищою освітою, колишні директори шкіл, керівники різних районних структур. Скажімо, Лисенко Віктор Іванович, колишній голова райпотребспілки, у Глухові очолює нашу організацію. Сумську парторганізацію очолив Гуєнко Петро Михайлович, колишній секретар Зарічного райкому компартії. У Ромнах — Холявко Анатолій, начальник районного вузла зв'язку. В Бурині — Житник Іван Олександрович, колишній редактор газети. У Путивлі — науковий співробітник музею Лепьошкіна Олена Миколаївна, у Краснопіллі — Терещенко Володимир Іванович, викладач техучилища, в Охтирському районі — Василенко Володимир Ілліч, інвалід без обох рук, викладач, має великий авторитет серед інтелігенції і молоді. Як бачите, відслідковується певний інтелектуальний потенціал.

— Чи спираєтеся ви на бізнес-структури?

— Тих, хто надає серйозну спонсорську допомогу — дуже мало. Багато хто боїться розголосу, коли справа стосується небезпечних зв'язків з опозиційною партією. Кажуть: ми краще поки що морально вас підтримаємо! Тут же справа така: я вам сьогодні назву людину, а завтра в неї будуть неприємності, ситуація напівпідпільна.

— А ризик справді серйозний?

— Ну, людина, коли народжується — вже ризикує. Ми можемо втратити товаришів, але не ризикуємо втратити порядність. Сьогодні всі ризикують. Адміністрація не дає можливість відверто говорити нікому. Завітав до нас Павловський, депутат парламенту, він собі міг дозволити в політехнічному інституті виступати відверто. А місцевому політику з опозиції й аудиторії не дадуть.

— Останнє запитання: ситуація напівпідпільна. але ви знаєте, скільки людей в партії «Батьківщина» на Сумщині. Звідки ця точність?

— У нас суворий облік і людей, і партквитків. Якщо, наприклад, хтось боїться — не приймаємо. І їм спокійніше, і нам! Втішає те, що нині в партії близько 30 відсотків — молодь, і це сповнює надією на перемогу на майбутніх виборах.

Вели бесіду
Віталій ЖЕЖЕРА,
Сергій ЖУКЕВИЧ.

Суми.

Є ще багато способів обдурити виборця

Готується законопроект

Зменшення податків збільшить доходи

Верховна Рада України ухвалила в другому читанні проект нового Податкового кодексу. Однак суперечностей між народними депутатами, урядом та податківцями ще чимало. Наш кореспондент звернувся за коментарем до голови парламентського Комітету з питань фінансів і банківської діяльності Валерія АЛЬОШИНА:

— Підтримка проекту Податкового кодексу в другому читанні дає можливість вийти на завершальний етап дискусії між комітетом, Верховною Радою і Кабінетом Міністрів. У нас є шанс прийняти надзвичайно важливий для економіки та всіх суб'єктів господарювання документ уже цього року.

Проект Податкового кодексу передбачає зменшення податкового тиску за основними напрямами. Це стосується і ставок базових податків: податку на прибуток — зменшення до 25%, податку на додану вартість — до 17%, збереження нині діючої системи справляння акцизного збору, перехід на принципово іншу шкалу оподаткування фізичних осіб, що дасть можливість збільшити і номінальні, і реальні доходи громадян України.

Передбачається також запровадження спеціального режиму оподаткування для певної категорії платників, зокрема малого і середнього підприємництва. Однак це питання буде предметом доопрацювання до третього читання, бо комітет не погоджується з ініціативами уряду радикально скасувати ефективно діючі на сьогодні форми спрощеної системи оподаткування. Наполягатимемо на їх збереженні, максимально враховуючи при цьому пропозиції, які надходять від підприємців та Держкомітету з регуляторної політики.

Є й серйозні політичні ризики. Зокрема, вони проявилися у відвертому несприйнятті окремих податків — наприклад, податку на додану вартість. Оскільки є реальна проблема відшкодування дебетового сальдо з ПДВ для платників податку, вона перетворилася на несприйняття багатьма політиками самого ПДВ. На мою думку, це неприпустимо. Маємо розглянути проблему відшкодування як окрему, щоб і в кодексі, і, можливо, в бюджеті запропонувати такі підходи до її розв'язання, які не провокуватимуть подібних настроїв у перспективі.

Залишаються дискусійними й окремі положення щодо оподаткування фізичних осіб. Зокрема, по-різному бачимо шкалу оподаткування. В парламентському комітеті є один варіант, підкріплений нашими розрахунками на базі і офіційних статистичних даних, і кореляції з тіньовим сектором. Кабінет Міністрів пропонує іншу шкалу, два рівні: 10% і 20% . Ми пропонуємо три рівні оподаткування, але значно ширшим потрібно зробити коридор оподаткування за середньою ставкою — 15%. Її фактично можна розглядати як максимальну ставку для більшості громадян України. Крім того, запроваджуємо дещо інший механізм надання соціальних пільг з податку на доходи фізичних осіб. І цей механізм гармонійно вписується в нашу податкову шкалу.

Політичний ризик прийняття Податкового кодексу пов'язаний також із досить критичним ставленням частини народних депутатів і експертів з питань оподаткування до податку на нерухомість. Є багато пропозицій відкласти його запровадження на декілька років, виходячи з аналізу реальної платоспроможності підприємств і громадян. Ми запропонували свій підхід: податок на майно пов'язувати з податком на прибуток підприємства. Підприємство сплачує податок на майно у тому разі, якщо податок на прибуток менший, ніж податок на майно.

Після прийняття Податкового кодексу в другому читанні можливість ухвалення документа в цілому значною мірою залежить від готовності уряду до пошуку спільних з комітетом компромісних рішень із головних розбіжностей.

Мал. Віктора ПОПОВА.

Нікого не саджали марно

Коротка пам'ять

Потужна антисталінська публіцистика останнього часу і збагатила, і водночас збіднила нашу масову свідомість. Так, збіднила, бо нині багатьом 30-ті роки бачаться ось як: Сталін жене на бойню покірну людську отару, котра навіть не розуміє, що з нею роблять. А кому цікава отака негероїчна історія мільйонів стандартних життів і смертей? Але насправді ця історія була зовсім не такою. Якщо читати не пізніші коментарі, а справжні документи, то побачимо: це була історія, сповнена героїзму маленької людини. Людини, котра протиставила свою честь ідіотизмові епохи.

Донос

29 жовтня 1931 року хтось із Малого Дивлина (Житомирщина) написав донос: *«В нашем селе имеется кулацкая организованная шайка в составе трех человек — Кирейчук Никифор и Прохор, Янковец Лукьян, к которым присоединились из Большого Дивлина Федоренко Максим, Мосейчук Адам, Коструба Николай, Скидан Острат, Скидан Степан из хут. Злотина, Хомутовский Федор, Омельчук Апанас.*

Причем у нас женился Омельчук Александр на дочке скрываемого кулака — вооруженного Янковца Лукьяна, где пьянствовали скрываемые кулаки. По данным сведениям жена Кирейчука — Одюшка Кирейчук носит кушать в клуню свою».

Хто вони

Про них — у справі № 29325 ОФ (ДА СБУ, Житомир). Отже, восени 31-го року кілька селян-середняків з Олевського та Лугинського районів, рятуючись від розкуркулення і висилки на Соловки, пішли в ліс. Вони мстили сільським активістам, застрелили кількох. У листопаді, коли стало холодно, вирішили йти в Польщу: 15 чоловіків, п'ять жінок і семилітня дитина. На всіх — дев'ять гвинтівок і обрізів, два револьвери. Кордон вони перейшли. Але поляки сказали: там у вас у колгоспі родичі. І вигнали назад (вже без зброї) усіх, окрім Максима Федоренка з жінкою й дитиною. Тих, хто повернувся, заарештували взимку 1932-го.

Миколу Кострубу, згаданого в доносі, взяли задовго до того, ще 11 листопада.

Самотній партизан

Микола Коструба, судячи з усього, був гордий і самотній у своєму відчаї. За кордон іти не захотів. І не застрелив нікого. На час арешту йому було 42 роки. Мав дружину Оксану й шестеро дітей. Жив у Великому Дивлині. Анкета: «роста среднего, телосложение худощавое, волосы темнорусые, глаза серые. Работа до заключения — хлебопашец. Специальность —плотник первой руки. Украинец, малограмотен, в прошлом зажиточный середняк, имел 15 га земли, 9 голов рогатого скота. Имущество распродано за злостное невыполнение хлебозаготовки, ранее осужден к семи месяцам принуд. работы и штрафу 100 руб. Скрывался с оружием в руках, имея обрез японской винтовки. При задержании оказал вооруженное сопротивление. Виновным себя признал, за исключением оказания сопротивления».

Восени 32-го йому дали 10 літ таборів.

Смерть

У жовтні 37-го капітан держбезпеки Раєвський писав: «Находясь в заключении на Соловках, Коструба в разговорах с заключенными выражает злобную ненависть к соввласти, к порученным работам относится халатно, среди з/к ведет к-р агитацию о коллективном невыходе на работу, заявляя: «Давайте не выходить на работу, тогда хлеба и продуктов нам будут давать больше».

Управление Солов. испр-труд...
Составлена в 5 отдел...
...етно-статистическая карточка
1935 г.
кличка
Коструба
Николай Ефомич
1890 Место рождения и приписки с. Радо...
общее
специальное
национальность
Особые приметы
1. Рост
2. Телосложение
3. Цвет волос
4. Цвет глаз
5. Нос

Його розстріляли 17 лютого 38-го за вироком трійки, протокол 303. У протоколі 39 прізвищ людей, «которые и в условиях тюрьмы продолжают преступную деятельность и по освобождению вновь намерены продолжать преступную работу». Майже всі селяни (українці, росіяни, вірмени, черкеси, німці), з освітою не вище середньої.

«Вербовке не подходит»

Того самого дня, але в іншій групі (з 20 чоловік) розстріляно гірничого інженера з Макіївки, 33-річного Підгайця Ізраїля Олександровича. Він сів на Соловки на три роки за читання книги Зинов'єва «Оборона Петрограда» (думав, вона художня, — сказав Підгаєць на допиті). Втім, розстріляли його за інше: «во время нахождения в лагере Подгайц клеветал на стахановское движение в стране, называя его потогонной системой. Говорит, что это выдумка товарища Сталина для того, чтобы сильнее жать народ. В лагере пытался создать кружок по изучению английского языка, рассчитывая на то, что под видом изучения языка можно будет группировать троцкистов, среди которых проводить к-р работу», — писав той самий капітан Раєвський.

Мало того, в секретному меморандумі сказано: *«Вербовке не подходит, разработке не подлежит». Отже, якщо навіть сексотом бути не здатен — нащо йому жити?*

Єсенін — петлюрівець!

Логіка репресій лиш здається абсурдною. Ні, все тут розумно: всі жертви Системи справді (з погляду Системи) не були невинними. Бо були не такі, як їй треба. Це була своєрідна селекція, виховання потрібного Системі людського матеріалу. І чим абсурдніше звинувачення — тим це очевидніше. В журналі «З архівів ВУЧК-ГПУ-НКВД-КГБ» (№ 2/4 2000) є історія про шкільного вчителя малювання Леонтія Стародворського із Старобільська. Він сам пішов до НКВД — за викликом, як свідок. І не повернувся. Ось його злочини: до Першотравня намалював портрет Сталіна з ідейними викривленнями. А ще зібрав гурток українських націоналістів, котрі читали вірші Єсеніна. Чому саме Єсеніна — неясно. І неважливо. Важливо, що Стародворського півтора місяця мучили, поки він це визнав. Шкода, що таким людям не ставлять пам'ятників з написом: «Героєві, котрий 42 дні не визнавав себе слухняним ідіотом і тим довів свою вину проти держави. За що й розстріляний 29 вересня 38-го року».

Курбас і частушки

На Соловках сидів Лесь Курбас. Керував зеківським театром. Ті, хто бачив, кажуть: театр був чи не кращий в Європі. Але начальство доручило Курбасові дещо важливіше — агітбригаду! І розчарувалося: *«Курбас был народным артистом Республики, но первая его постановка, устроенная в честь лагпунктовского слета, показала, что он не уяснил задач лагерной действительности. Текст частушек, сочиненных Ирчаном, по смыслу был бессодержательным. И даже использование этой сцены при участии самого Курбаса не изменило впечатления скудости постановки. Номера, поставленные Курбасом в этот вечер, были самыми обыкновенными: игра на балалайке, пляска-чечетка, плохое чтение стихов».*

Резюме: *«остались на к-р позициях». Так записано в протоколі, згідно з яким Курбаса, Ірчана, Зерова, Підмогильного (всього 265 душ) розстріляли 3 листопада 37-го — на честь 20-річчя Великого Жовтня.*

Першотравнева зачистка

Свято є свято. Тоді про це дбали. У квітні 38-го УНКВД Полтавської області телеграфувало до Києва: «Передаем данные ходе подготовки первомайским праздникам. Всего арестовано 85 человек».

За що їх забирали? Цитуємо далі:

«...Отмечены отрицательные настроения и антисоветские высказывания: Кац — работница чулочной фабрики Полтавы: «дожились, что к празднику выдают штаны по колени, скоро совсем будем ходить голые». Фесенко — медсестра Полтавской детской больницы: «В этом году если кто пойдет в колонну, то из-за страха — в каждом дворе кто-нибудь арестован». Колесниченко — бывший красный партизан города Хорол: «Пусть готовятся к празднику те, кто хорошо устроился и получает много денег, а тот, кто завоевал советскую власть, теперь голодает». Конева — служащая Полтавского госбанка: «Какой тут праздник, когда из-за пары чулок стоят очереди по сто человек». Сегеда — жена арестованного националиста из Кременчуга: «Если бы на Первое Мая организовать колонну жен арестованных и нести плакат «Спасите наших мужей!» Сегеда арестована». (ДА СБУ, ф.16, оп.31, спр.7).

Формула опору

Прості люди, як оці полтавці, або Коструба, не вміли писати маніфестів. Але дехто вмів. На Соловках сидів професор Яворський, український марксист, знав десять мов! Жахливий тип — інший зек писав про нього: *«Яворский отъявленный контрреволюционер с ярко выраженным фашистским лицом. Ведь дошел уже до того, что встречая меня, начинает агитировать за празднование Рождества, доказывая, что Рождество в Украине все традиционно празднովали, что это символизирует единство нации!»*

Сам Яворський писав сильніше. Ось його заява до Центральної атестаційної комісії ГУЛАГ НКВД:

«Настоящим сообщаю, что я отказываюсь от зачетов рабочих дней не только за истекший период, но и вообще. Я считал таковой (зачет) издевательством над человеком, которого, как и многих других, сталинское «правосудие» сперва бросает в тюрьму за то, что он украинец, не поменявший любви к своей родине на русский патриотизм, подкрашенный «интернационализмом», — которого названное правосудие без суда осуждает за несуществующее дело на медленное уничтожение в лагере, в условиях тяжелого принудительного труда, на полуголодном пайке, в сетях гнусной провокации и нравственных мучений, —а после всего этого оно, это правосудие, обещает ему сократить его медленное уничтожение — моральное и физическое — при условии так называемой «перековки», т. е. безропотного самоподчинения этому уничтожению и подкупного славославия его политики.

Я лично «перековывать» себя не стараюсь, обоготворять «гениального, любимого, родного вождя всех народов» не желаю, да и вообще считаю для себя позором таким путем покупать себе волю, тем более, когда десятки тысяч украинской интеллигенции погибают в тюрьмах и лагерях в условиях, означенных выше, когда их семьи осуждены на медленную голодную смерть в условиях так называемой «культурной и зажиточной жизни», в условиях сталинской «заботы о человеке», когда сотни тысяч ограбленных украинских крестьян засевают Россию своими костями на каторжных стройках, лесозаготовках и других видах принудительных работ, когда столько же погибает их у себя на родине от голода, хотя будто и там жить стало «веселей».

Я считаю, что при таком положении вещей на Украине для меня больше будет чести умереть вместе с ними в общей нашей каторжной жизни, чем стремиться на волю, чтобы жить жизнью хамелеона, захлебывающегося в восторге перед политикой национального гнета и крестьянского грабежа в царстве — не строящегося социализма, а всеобщего обмана, провокации и произвола. Л/п Кремль-Соловки, 30/VI-1936 года.

З/к Др. Яворский Матвей Иванович».

Після цього не скажеш, що Яворський сидів марно. Це був смертний вирок самому собі. Яворського розстріляли заодно з Курбасом.

Підготував Віталій ЖЕЖЕРА — за журналом «З архівів ВУЧК-ГПУ-НКВД-КГБ» та документальним тритомником «Остання адреса».

Редакція вдячна співробітникам ДА СБ України за сприяння в роботі.

Страсбурзький пиріг

Продовження теми

28 листопада 2001 року Господарський суд міста Києва своїм рішенням у справі № 28/198 іменем України позбавив двох іноземних інвесторів — швейцарську фірму Amruz Trading AG та американську корпорацію Siagroup International — права власності на частину акцій ЗАТ «Укртатнафта» в розмірі 18,296 відсотка, зобов'язавши реєстратора, який веде реєстр власників іменних цінних паперів компанії, внести до нього відповідні зміни.

Пароль для нашенської Феміди

Позивачем у справі № 28/198 виступав Фонд державмайна України. Як заведено, цитую: «з метою попередження завдання економічних збитків і Товариству (мається на увазі ЗАТ «Укртатнафта». — **Авт.**) і державі (тут і далі в цитатах орфографію та орфоепію заявника збережено. — **Авт.**) Вам, шановні читачі, нічого це не нагадує?

Саме турботою про національні інтереси було продиктовано всі дії луганської адміністрації та цілої плеяди наших господарських судів за багаторічною тяганиною, що її затіяли з російською компанією «Совтрансавто-Холдинг» українські далекобійники, прагнучи привласнити 139 великовантажних автомобілів та 213 напівпричепів, які належали північному сусідові. Справа закінчилася тим, що **росіяни звернулися до Європейського суду із захисту прав людини, який 27 вересня 2001 року на відкритих слуханнях у Страсбурзі вказав нашій державі, що чуже брати, м'яко кажучи, не годиться.**

Наша газета детально писала про цей прецедент (**див. «ГУ» за 20 листопада 2001 року №№ 217—218**) і висловлювала сподівання, що служителі вітчизняної Феміди після ганьби на всю Європу не ховатимуться за спини урядовців нехай навіть і вищого рангу, не піддаватимуться тиску зверху, а здійснюватимуть правосуддя на основі внутрішнього і міжнародного законодавства. Але, як то кажуть, «надежды юношей питают». Наша третя влада так звикла до евфемізмів, що варто лише заявникові, який має статус державної установи, козирнути в позові національними інтересами (у значенні командного окрику або пароля), як відповідач буде притиснутий до стіни. Чи завжди справедливо? Запитання, погодьтеся, риторичне.

Довідка:

Міжурядову угоду між Україною і Татарстаном про створення на паритетних засадах вертикально інтегрованої фінансово-промислової акціонерної компанії «Укртатнафта» на базі Кременчуцького заводу нафтооргсинтезу було підписано в Києві 4 липня 1995 року. Цьому передували відповідні укази президентів Леоніда Кучми та Мінтимера Шаймієва.

Та вертикаль не вдалася. Наповнення статутного фонду давалося важко, і 1999 року рішенням загальних зборів акціонерів фірми Amruz Trading AG та Siagroup International було включено до складу засновників компанії. До того ж збори погодилися, що іноземні партнери оплатять належну їм частку акцій власними векселями з терміном погашення в один рік. Відповідні контракти передбачали також можливість виконання зобов'язань за векселями не лише в грошовій, а і в товарній формі. Зокрема, поставками до Кременчука вуглеводневої сировини.

Актами прийому-передачі векселів у червні 1999 року зарубіжні співзасновники вступили в свої корпоративні права. Вони постачали на завод сирої нафти на три млн. доларів США, а загалом зобов'язання за векселями становило понад 60 млн. доларів. На момент закінчення терміну чинності контрактів свої зобов'язання щодо товарного погашення виданих векселів фірми Amruz Trading AG та Siagroup International не виконали. Через обставини, що їх можна зарахувати до форс-мажорних: багатомісячне ембарго Росії на постачання нафти до України через неврегульованість газових боргів було для всіх несподіваною і практично нездоланною перешкодою. Зважаючи на це, сторони підписали додатковий договір про дворічну пролонгацію дії векселів.

Я не юрист, і намагатимуся не аналізувати вердикт, винесений за позовом ФДМУ до фірм Amruz Trading AG та Siagroup International. Тим паче не варто переобтяжувати читача детальним описом правових контурів процесу. В таких справах саме нюанси — терміни, причини, мета позовів, які, зазвичай, залишаються за рамками судових рішень, — часом більше свідчать про суть, ніж навмисна безглуздість юридичних сентенцій.

Підкилимна метушня

Отже, терміни. Щоб прояснити їх значення в конфлікті, що розглядаємо, треба зробити одне уточнення. Фонд держмайна позовні заяви подавав двічі. Вперше — 3 серпня. Саме напередодні скандально відомого засідання спостережної ради ЗАТ «Укртатнафта», що відбулося через п'ять днів, і на якому за пропозицією її незмінного голови, першого заступника прем'єра Татарстану Равіля Муратова, попереднє правління товариства було відправлено у відставку.

Прискіпливі коментатори зазначали в ЗМІ, що справжньою причиною відставки правління стала відмова його голови Володимира Матицина укласти сумнівний кредитний договір з однією з панамських компаній. Бо нав'язуваний йому членами спостережної ради контракт — це була відверта спроба виведення активів — 104 мільйони доларів США з 399 мільйонів доларів номінальної вартості акціонерного капіталу ЗАТ «Укртатнафта». Тільки ось, на чию користь?

Структура акціонерного капіталу ЗАТ «Укртатнафта»

Акціонери	**% на 01.08.2001 р.**
Фонд державмайна України	43,054
Мінземмайна Татарстану	28,77
Татнафта	8,613
Siagroup International	9,96
Amruz Trading AG	8,336
МТ-Банк	1,154

Проект фінансового договору, за яким застава майже у вісім разів перевищувала суму панамського кредиту, а умови його повернення були практично нездійсненні, готували татарські акціонери, власники нафтових свердловин. Одне слово, назрівав скандальчик, і накажете, сміття з хати виносити? А раптом іноземці неправильно зрозуміють звичний для нас панамський вектор і дійдуть неналежних висновків? Чи не ліпше їх взагалі нейтралізувати? Принаймні саме такий був зміст перших звернень ФДМУ до тоді ще арбітражних, а нині господарських суддів. Заявник прохав визнати нечинними договори про пролонгацію векселів і на підставі цього заборонити відповідачам, цитую: «... дії, пов'язані з реалізацією своїх корпоративних прав (зокрема, брати участь у загальних зборах товариства)».

Неначе відгукнувшись на пароль «національні інтереси», судді, зрозуміло, тут же взяли під козирок і вже 6 серпня наклали арешт на корпоративні права зарубіжних акціонерів. А розгляд справи № 28/198 по суті, як заведено, відклали до ліпших часів. За відсутності представників Amruz Traiding AG та Siagroup International зміна керівництва відбулася гладесенько-рівнесенько.

Апетит приходить під час їди

Здавалося б, мети досягнуто. Ба ні. 22 жовтня наш добЛесний Фонд держмайна звертається до служителів Феміди із заявою про збільшення позовних вимог. Суть їх — не просто арешт, а цілковите позбавлення корпоративних прав іноземних співзасновників ЗАТ «Укртатнафта». Справу № 28/198 негайно дістають із шухляди і вже через місяць виносять вердикт, який цілком задовольняє позивача.

Знаменно, що пропозицію іноземних акціонерів розв'язати спір мировою угодою і негайно погасити векселі не нафтовими поставками, а грошовими коштами, тобто оплатити акції ЗАТ «Укртатнафти» більш як 60 мільйонами доларів США — Фонд державмайна України просто знехтував. Таке зневажання іноземними інвестиціями, погодьтеся, справді не відповідає нашим національним інтересам, тим паче що «Укртатнафта», як і вся економіка України, гостро потребує фінансового оздоровлення. І тут постає резонне запитання: а чиї інтереси обстоює наш вельмишановний ФДМУ?

Щоб хоч якось прояснити ситуацію, пригадаймо, що п'ять із шести нафтопереробних заводів України вже давно продано. Як заведено у нас, не без скандалів. Кремчуцький нафтооргсинтез, незважаючи на всю його привабливість, «продвинуті» приватизатори обминали. Деякі аналітики переконані, що їх просто сюди не допускали. **Об'єкт, так би мовити, берегли. Для кого — питання, як то кажуть, на засипку. У всякому разі, невдала спроба виведення активів через нікому не відому панамську фірму Meyner Investments S. A. і подальша зачистка іноземних акціонерів-засновників ЗАТ «Укртатнафта» із далекого зарубіжжя, наводять на думку, що серед майбутніх її власників навряд ми побачимо вітчизняних олігархів або почуємо звичні для нас імена нафтових королів зарубіжжя близького.**

Обережніше, панове, обережніше

У принципі, народження нових фінансових та промислових, у даному разі нафтових, магнатів у період буржуазної революції, відносно мирний варіант якої переживає наша багатостраждальна Україна, процес природний. Але ось шляхи та форми цих пологів...

Принаймні відмова ФДМУ від мирової угоди і звернення його до Господарського суду міста Києва має цинічніший вигляд, якщо знати, що при цьому головний (за кількістю акцій) співвласник ЗАТ «Укртатнафта» двічі порушив Установчий договір. Коли бути абсолютно конкретним — п. п. 13.2 та 13.3 статті 13 цього основоположного для діяльності компанії документа. До того ж якщо пункт 13.2 повторює, загалом, типове положення, що пропонує всі спори, які виникають між акціонерами або акціонерами і компанією, розв'язувати шляхом переговорів, то пункт 13.3 має дуже істотну особливість. Він — за неможливості досягти мирових угод шляхом переговорів — категорично зобов'язує акціонерів ЗАТ «Укртатнафта» і саму компанію розв'язувати спірні питання виняткова в Міжнародному комерційному арбітражному суді при Торгово-промисловій палаті України.

Пункт цей в його категоричній однозначності сформулювали саме іноземні акціонери «Укртатнафти», які багато чули про особливості української господарської Феміди і заздалегідь намагалися себе захистити від її справедливих вердиктів. Міжнародний статус комерційного арбітражу, з їхньої точки зору, надавав цілком певних гарантій об'єктивного розгляду можливих конфліктних ситуацій. До того ж вони свято вірили в непорушність Установчого договору. Наївні. До чого тут джентльменські угоди, навіть завізовані підписом та печаткою української держустанови, коли йдеться про націонаЛь..., перепрошую, псевдонаціональні інтереси? А просто кажучи, про поділ апетитного пирога!

Однак на цьому тлі, м'яко кажучи, дещо неетичний вигляд має той факт, що за наявності такого однозначного положення

Установчого договору Господарський суд міста Києва взагалі взявся за розбір польотів. У принципі, він повинен був направити і позивачів, і відповідачів прямо до міжнародного комерційного арбітражу. Але якщо взявся, значить, хтось йому наказав?

І чекає нас далека дорога

Представники фірм Amruz Trading AG та Siagroup International цілком переконані в упередженості київських суддів, які позбавили їх оплаченої векселями корпоративної власності в Україні. Втім, за будь-якого спору кожна із сторін переконана у власній правоті. Тож, повторюю, я не беруся аналізувати самий вердикт. Але є в ухвальній частині судового рішення просто приголомшливий нюанс, очевидний навіть для дилетанта від юриспруденції.

Підставою для виключення іноземців із числа засновників «Укртатнафти» є визнання київським господарським судом нечинними відповідних контрактів купівлі-продажу корпоративних прав у вигляді простих іменних акцій. Наступним логічним кроком мала бути реституція — приведення ситуації у стан, що передував договорам, визнаним судом нечинними. Тобто, ЗАТ «Укртатнафта» або будь-хто із акціонерів, які залишилися (усі вони згідно із Статутом товариства відповідають за його зобов'язаннями в обсягах власних корпоративних прав), мають повернути колишнім засновникам їхні активи. У даному разі — непогашені векселі емітентів плюс нафту, що її постачали фірми Amruz Trading AG та Siagroup International, вартістю у три млн. доларів США, або гроші за неї. Так ось. Це обов'язковий реституційний запис у рішенні суду просто відсутній!

Маючи багату уяву, можна припустити, що наші судді сподівалися на добропорядність української сторони. Але іноземці, тепер уже колишні засновники ЗАТ «Укртатнафта», оцінюють цей факт як елементарний грабіж. Тим паче вони чудово знають, що векселі, емітовані фірмами Amruz Trading AG та Siagroup International, давно уже продано, а три мільйони доларів не тільки «Укртатнафті», а й навіть всесильному ФДМУ наскребти не так вже й просто. І що нинішній невідомий тримач векселів може будь-якого моменту пред'явити їх векселедавцеві для погашення. А коли так, то Amruz Traiding AG та Siagroup International вимушені будуть заплатити невідомо кому за сумнівне задоволення тимчасового перебування в ролі засновника українсько-татарської акціонерної компанії більш як 60 млн. доларів США! І з цієї точки зору все, що сталося, «тягне» на величезну обдурилку, в якій замішано не менше і не більше, а держава Україна.

Зрозуміло одне. Обстоюючи свої зневажені, священні, з їхньої точки зору, права на корпоративну власність в Україні, колишні зарубіжні акціонери—засновники ЗАТ «Укртатнафта» йтимуть до останнього. І не факт, що не дійдуть, незважаючи на те, що дорога далека, аж до Європейського суду з прав людини. Адже дійшли туди росіяни в тяганні з луганськими далекобійниками. А якщо це станеться, то ми маємо шанс вкотре набути в Європах репутації країни правового свавілля. Як кажуть, не доведи Господи!

Ігор НАУМЕНКО.

Мал. Сергія ТЕРЕЩЕНКА.

«SOS» районного масштабу

Біле місто на чорному мазуті мерзне

(Початок на 4-й стор.).

Однак два десятки міні-котелень загальної погоди не роблять — потрібні радикальніші заходи. Вихід із ситуації, звичайно, в газифікації. Кожна передвиборна кампанія останніх часів тут відбувається саме під лозунгом «Даєш газифікацію!». Та далі цього справа не йшла, досі немає навіть проекту підведення газу до міста.

Лише за М. Чербаджі, який головує в Білгороді-Дністровському близько року, з розробки проекту роблять перші реальні кроки, хоча поки що й надто повільні — через нестачу на те коштів. Ну а коли дійде черга до спорудження газопроводу, на що потрібно близько 60 мільйонів гривень, узагалі невідомо. Тут потрібне включення Білгорода-Дністровського до планів соціально-економічного розвитку регіону, країни, виділення коштів з Держбюджету (до речі, місто щороку збирає 34—36 мільйонів гривень податків, та йому залишається від того лише близько чверті). Все оте вже давно і не вперше обіцяють, та лише на словах. Надія з'явилася, було, коли на найвищому рівні прийняли рішення про відзначення 2500-річчя Білгорода-Дністровського — одного з найстаріших міст світу. В рішенні Кабміну з цього приводу записали навіть конкретну цифру: виділити 12,4 мільйона гривень (більшу частку цієї суми місцева влада планувала спрямувати якраз на початок газифікації), та дали аж... 250 тисяч гривень. Ювілей, що кілька разів переносили, провели минулої осені скромно і тихо.

Тож «глобальна газифікація» місту поки що, з усього видно, не «загрожує». І хоча й через це у Миколи Чербаджі, керованого ним міськвиконкому болить тепер голова, та ще більше — через отой мазут, що закінчується. Як же бути, адже попереду ще не один холодний місяць?

— Десятки разів, — каже Микола Миколайович, — вже бував, вів розмови в різних кабінетах в Одесі, Києві. Обіцяють чимось допомогти з Держрезерву. Але коли? Якщо оті дві котельні, що ще працюють, зупиняться хоча б на дві доби, то потім ввести їх у дію ми вже не зможемо...

Ну а про настрій мешканців міста свідчить хоча б такий факт: за останні роки Біле місто на березі Дністровського лиману й за крок від рекреаційного узбережжя Чорного моря, уквітчане з усіх боків щедрими виноградними лозами, вже залишило понад 5 тисяч осіб. Люди продають оселі за безцінь (трикімнатні квартири тут «тягнуть» на 4—5 тисяч доларів) і тікають з міста, де взимку нема тепла й цілий рік — хронічні перебої з постачанням води, хтозна-куди.

І ще з приводу настрою. У натовпі на місцевому ринку випало стати свідком такої розмови:

— Знову ось приїздили агітувати за себе представники якогось там, не второпав, виборчого блоку... Газифікацію знову обіцяють.

— Мало вже нас дурили? Вочевидь, нинішні вибори відбудуться без білгороддністровців. Нам нічого іншого не залишається, як бойкотувати їх. Якщо до весни, звичайно, не вимерзнемо всі, як ото колись мамонти...

Георгій ВОРОТНЮК.

Білгород-Дністровський Одеської області.

■ ***Фотофакт***

У рамках акції «Милосердя», яку провела Київська облдержадміністрація, 17 інвалідів одержали автомобілі «Таврія». ***На знімку:*** *учасники Великої Вітчизняної війни, інваліди війни Дмитро Головченко та Іван Пархоменко знайомляться зі своїми «Тавріями».*

Фото Леоніда ДОБРОВОЛЬСЬКОГО (Укрінформ).

6. З історії хвороби великого міста

 Сім діб Києва

На сьогодні з 10 скоєних у Києві вбивств нерозкритим лишається одне. Така статистична розкладка. Зрештою, це визнали і в адміністрації Президента України, де нещодавно аналізували роботу столичного карного розшуку. Високий відсоток розкриття найтяжчих злочинів проти особи свідчить багато про що: про професіоналізм оперуповноважених і слідчих, надійність методів боротьби зі злочинністю і структурної побудови системи безпеки і правопорядку. Про це воліють не розводитися з журналістами. Кажуть, нещодавно за «невчасне» інтерв'ю столичному кореспондентові котрийсь офіцер мало не пішов у відставку. Тому, зустрівшись віч-на-віч з полковником Григорієм Потипком, заступником начальника карного розшуку ГУВС у місті Києві, на захоплюючі подробиці свіжих кримінальних справ я не розраховував. І все-таки... Ми вже поговорили про «діла» відомих у кримінальному світі та ізольованих з ласки карного розшуку «авторитетів», і я запитав руба: «Коли востаннє ви почували гордість за своїх оперів?» І він згадав раптом літо. Відпустку начальника міліцейського главку. Два мертвих тіла і пораненого на Березняках...

Розбірки — не крутіші за Любов

Група оперуповноважених карного розшуку і слідчий прокуратури на Березняках вже були удосвіта. В забрудненій кров'ю квартирі — два трупи і поранений П. — з так званих братків, давній знайомий оперативників.

За свідченнями мешканців будинку, стрілянину зійняли вночі, дехто до ранку так і не склепив очей. Люди остерігалися свідчити, побоюючись імовірної помсти з боку «дружбанів» потерпілих. Довелося викликати на допомогу більш комунікабельного психолога — тепер вони є при кожному райуправлінні внутрішніх справ. Пішли розпитувати по довколишніх дворах. Вже по обіді наступного дня дільничний інспектор розговорив літню жінку, що мешкала навпроти. Вона згадала, як біля парадного, в якому сталася трагедія, вчора бачила чотирьох підозрілих чоловіків. Вона їх точно не знає, але такого собі Д. іноді стрічала з онукою своєї подруги Марії. Є!

Далі події не розгорталися, а розкручувалися, ніби на колесах. За якусь годину вже побували вдома у тітки Марії, «познайомилися» з її онукою і дізналися про піковий інтерес до одного з членів злочинної групи, котра давно вже цікавить оперативників карного розшуку. Виходить, сталася крута розбірка? Попередили дівчину про відповідальність перед законом за приховування місцезнаходження Д. І цього виявилося досить.

Пізно ввечері група захоплення з «Беркута», оперуповноважені з міліцейського главку і Харківського райуправління розробили план операції на Русанівських садах, де ймовірно переховувалися вбивці. Узяли їх спросоння і напідпитку о другій годині ночі.

Пам'ять Григорія Павловича Потипка цупко тримає подібні історії.

— Розумієте, я був гордий за своїх колег, яким вдалося розкрити тяжкий злочин за одну добу, не виїжджаючи з Харківського району. Хоча.., — полковник вагається: розповідати чи ні? —... Мене більше вражали інші історії. Уявіть, входимо в квартиру. На столі лежать поруч два маленьких небіжчики: старе подружжя. В святковому вбранні, свічечки розтанули в руках. З'ясувалося, він помер перший, а вона без нього — не жилець: випила смертельну дозу снодійного й лягла поруч.

Типажі і типи

Ми вивчаємо специфіку роботи столичної міліції шостий день, але достеменно розуміємо поки що одне: між нами — цивільними і ними — стражами правопорядку, — завжди стоятиме якась загадка. Не треба ідеалізувати правоохоронців («У будь-якому середовищі є свої виродки», — сказав котрийсь полковник), але їх світогляд, манери, характер щодня формуються під пресом конфліктних взаємовідносин з населенням. І те, що вони в ньому бачать людей, а не клієнтів, напевно, чогось таки варте.

Начальник відділу карного розшуку Олексій Кравченко на своєму віку побачив чимало такого, що ми ладні дивитися лише по телевізору. Опер із тридцятирічним стажем, чоловік з добрим гумором.

— На Троєщинському ринку, — каже, — «підбивав» зимові шапки професійний крадій на прізвисько Толян. Треба визнати, дуже інтелігентно «підбивав». Поштовхається, приміром, громадянин у новій шапці на ринку, а прийде додому, зиркне в люстро і не йме віри: на голові — чиясь стара шапка. Звісно, Толянова...

Деякі «персонажі» кримінального світу, коли хочете — типажі, відіграють неабияку роль у житті колишніх інспекторів, а нині — оперуповноважених кримінального розшуку. Полковник Потипко назавжди запам'ятав зловмисника М., який у сім років «прибрав» одну з квартир у так званому Царському селі, викликав таксі і, переконавши водія, що вони з татусем — новосели, «підкинув» крадене на Русанівські сади. Запам'ятав, бо затримував М. за пограбування квартир і тоді, коли тому вже було за 20, і пізніше. На запитання, чому весь час той проникає в дім через кватирки, крадій відповідав: «Звичка — друга вдача. Поставте мене перед скелею, на якій б'ють світові рекорди, і я зберуся на неї — не змигнете й оком. Аби тільки нагорі — кватирка, за якою щось є».

В управлінні є оперативно-пошуковий відділ, котрий краще за інші підрозділи міліцейського главку розуміється на типажах і типах кримінального світу. Якщо у вас витягатимуть гаманець, а хтось схопить злодія на гарячому, цілком можливо, то якраз і виявиться співробітник цього відділу. Помічати те, що не помічають інші, — їхній обов'язок. Думаючи про це, ми сумніваємося дедалі більше, що розберемося в тонкощах взаємовідносин міліції та громадськості за сім днів. Дні — не роки.

Сергій ВЛАД.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

(Продовження. Початок У №№ 230–235).

ДАІ проти нелегальної міграції

Зусилля Державтоінспекції передусім спрямовано на протидію нелегальній міграції, порушенням чинного законодавства у паспортно-візовій сфері та боротьбу зі злочинністю терористичного спрямування.

Для підвищення ефективності роботи у цьому напрямі в ГУ ДАІ МВС України створено оперативний штаб, у діяльності якого беруть участь найкваліфікованіші працівники Головного управління Державтоінспекції. Аналізуючи інформацію, яка постійно надходить до штабу стосовно шляхів міграції іноземців, підготовлено спеціальну електронну карту України. Саме на ній і відображено основні шляхи переміщення нелегальних мігрантів. Відповідно було прийнято рішення і направлено вказівку в ці регіони посилити контроль на цих дорогах мобільних груп ДАІ, а особовий склад націлено на ретельну перевірку та виявлення у конструкціях транспортних засобів тайників та схованок для можливого перевезення нелегальних мігрантів. Цю роботу наші працівники регулярно проводять і під час контролю на автошляхах, і під час обстеження автогосподарств.

Для посилення контролю за проведенням цих заходів запроваджено постійні виїзди на місця працівників апарату ГУ ДАІ для здійснення службових перевірок причин та обставин проникнення груп нелегалів на територію нашої держави.

Державтоінспекція спільно з іншими службами органів внутрішніх справ перекрила 884 ділянки автомобільних шляхів перевезення нелегальних мігрантів територією України та 463 маршрути їх пересування. Для цього сформовано 382 мобільні групи.

Вжиті заходи ще більш активізували цю роботу. З початку проведення операцій з протидії нелегальній міграції працівники ДАІ перевірили 1,5 млн. одиниць автотранспорту, виявили близько 10 тисяч правопорушень, допущених іноземцями. Переважно це — порушення правил перебування. Затримано 58 груп, а це трохи більш як половина від усіх затриманих.

Наведу приклади найбільш характерних затримань за останній час. 15 листопада працівники ДАІ у с. Великосілки, що на Львівщині, затримали автомобіль «Ауді-100» під керуванням громадянина Годя. Водій перевозив у салоні та багажнику 10 громадян Афганістану. А днем пізніше наші працівники у Семенівському районі Чернігівської області затримали 21 громадянина з Афганістану та Іраку, які намагалися перетнути державний кордон та проникнути на територію нашої держави.

Крім того, під час проведення операцій працівники ДАІ затримали 117 осіб, які переганяли викрадений автотранспорт, розшукано 576 викрадених транспортних засобів, відвернуто 485 випадків перевезення наркотиків та 787 випадків незаконного перевезення зброї.

Є що вдосконалювати

Водночас в організації роботи — ціла низка проблем. **Основна з них** — відсутність необхідної всебічної інформації про перевізників та шляхи руху нелегальних мігрантів. Через її відсутність доводиться самостійно розробляти форми та методи боротьби з нелегальною міграцією. Ми вже опрацювали методичні рекомендації для виявлення та затримання нелегалів. У регіони направлено методику розпізнавання транспортних засобів із змінами конструкції.

Друга проблема — це відсутність адміністративної відповідальності водіїв за перевезення нелегальних мігрантів автомобільним транспортом. Для розв'язання цієї проблеми ГУ ДАІ спільно з народними депутатами України у порядку законодавчої ініціативи на розгляд Верховної Ради подано проект закону «Про внесення змін та доповнень до Кодексу України «Про адміністративні правопорушення», який передбачає введення адмінвідповідальності водіїв та власників транспортних засобів за перевезення нелегальних мігрантів та обладнання для цього схованок із внесенням змін до конструкції транспортних засобів. Цей проект обговорюється в комітетах Верховної Ради.

Ще одна проблема — використання для перевезення нелегалів вантажних автомобілів, кузови яких опломбовано. Це не дає змоги силами ДАІ здійснювати ефективні перевірки щодо можливого перевезення ними мігрантів. Розв'язуємо цю проблему завдяки спільній роботі з працівниками Держмиткому, які правомочні перевіряти опломбовані вантажі. Доцільно для цієї роботи активно використовувати службових собак. Завдяки допомозі наших четвероногих друзів є характерні приклади затримання нелегалів. Нещодавно, приміром, працівники ДАІ спільно з кінологами у Воловецькому районі Закарпатської області затримали вантажівку «КамАЗ», у кузові якого перебували 60 громадян Афганістану без відповідних документів. А двері кузова цього транспортного засобу було опломбовано саморобною пломбою... самими водіями.

Проблема нелегальних мігрантів в Україні є. І неабияку роль у поліпшенні цієї ситуації покладено на Державтоінспекцію України. Тому заходи з протидії нелегальній міграції для нас мають не тимчасовий, а постійний характер.

Сергій КАРАКАЙ,
заступник начальника
ГУ ДАІ МВС України, полковник міліції.

А чи не стати вогнеборцям ще й рятувальниками?

Точка зору

Розмови про те, що службу пожежної охорони, яка сьогодні входить до системи правоохоронних органів, буде передано МінНС, схоже, мають під собою реальну основу. Про те, що думають з цього приводу самі пожежники, наш кореспондент дізнався з бесіди із начальником Управління державної пожежної охорони УМВС у Луганській області полковником Ігорем САВЕЛЬЄВИМ.

— Останніми роками луганським пожежникам доводиться надавати аж ніяк не профільні, скажемо так, для себе послуги. Наприклад, відкопувати із землі людей, як це було недавно, або ж визволяти їх з ліфта, що застряв між поверхами. Населення вже давно бачить у вас не просто вогнеборців, а — рятувальників, і цим наче визначає вашу роль поза правоохоронною системою.

— Зрештою, для професіонала не має принципового значення, в якому відомстві він служить — МВС чи МінНС. Головне — виконувати свою роботу з користю для людей, для суспільства. Тому в окремих випадках вогнеборці не думають над тим, чиї функції вони виконують. Їх покликали на допомогу, треба рятувати людину — і вони, прийнявши сигнал тривоги, це роблять.

Пожежна охорона, як відомо, є однією зі складових у системі МВС. Це потужна служба за чисельністю особового складу і матеріальними ресурсами.

Пожежна служба Луганської області — це понад сто пожежних частин, більш як 500 машин, 4500 осіб. Одне слово, у системі МВС ми являємо собою таку махину, яка потребує для свого утримання великих витрат: машинам потрібен бензин і ремонт, людей треба одягти-взути, забезпечити засобами пожежогасіння тощо. Проте останніми роками Міністерству внутрішніх справ утримувати пожежних стало не по кишені... Кошти рік у рік скорочуються, а коло наших обов'язків, як це правильно помітили, навпаки, ширшає. Та й вимоги до нашої роботи зростають. Оскільки ми є підрозділом МВС, від нас, наприклад, вимагають показників у боротьбі зі злочинністю. Але до функцій пожежних боротьба зі злочинністю не входить. У нас навіть немає повноважень перевіряти документи. І соціального захисту у разі непередбачуваних обставин під час затримання злочинця у вогнеборців теж немає. Перебуваючи в системі МВС, пожежна охорона фінансується окремо і за залишковим принципом. Тому п'ять років ми не отримуємо техніку, спецодяг для гасіння пожежі, піноутворювач, бензин, запчастини... Список цей великий. Наближається зима, а у наших бійців немає зимового спецодягу. Щоб забезпечити особовий склад підрозділів зимовим обмундируванням, треба 210 тис. грн. Наш парк пожежної техніки відпрацював свій термін на 43 відсотки, на його утримання, ремонт та обслуговування треба щороку понад мільйон гривень. Крім того, вже сьогодні необхідно замінити 35 стаціонарних радіостанцій, придбати пульти оперативного зв'язку для введення в експлуатацію двох пожежних депо, для чого потрібно 38,9 тис. грн. До чого я веду? За наявності таких великих фінансових проблем МВС України зобов'язало нас узяти участь у будівництві та фінансуванні навчально-тренувального центру відомства в Нових Петрівцях Київської області. Це нам просто не під силу.

— Ви сподіваєтеся, що в разі створення аварійної чи рятувальної служби, котра візьме на себе відповідальність перед державою та людьми за їхнє життя і здоров'я, становище вогнеборців може змінитися, оскільки в уряду з'явиться зацікавленість у фінансуванні такої структури?

— Так, я сподіваюся і думаю, що на це має бути додаткове фінансування. У Молдові, наприклад, на оснащення пожежної охорони, яка займається порятунком населення, надали кілька мільйонів доларів. Адже краще мати одну добру сучасну машину, ніж три таких, на яких ми сьогодні працюємо — вони давно відслужили термін експлуатації. Ситуацію треба міняти. На старому запасі триматися вже неможливо.

Недавно глава Лутугинської райдержадміністрації подарував пожежним свого району бойовий одяг, каски, чоботи, рукавички і ліхтарі. Я здивувався реакції пожежних. Як вони раділи такому подарункові! Нам, кажуть, і грошей не треба, головне, щоб увагу влади відчули. Тепер хоч є в чому на пожежу виїжджати. А то у старих кедах доводиться пожежу гасити, об металеві конструкції і скло ноги ранити. До речі, такі травми — ще одна проблема пожежних: рани такого походження не вносяться до основного списку травм. Пожежний про таке поранення і не заявляє —покульгав тиждень і забув.

— А в інших районах надають вам допомогу?

— Так, вони допомагають. Цього року з їхньою допомогою ми побудували два пожежних депо в Білокуракиному і Ровеньках. Та мова йде про цільове фінансування, а його немає вже п'ять років. Скільки ще ми так протягнемо? Років зо два? Це, як агонія у хворого: він уже не живе, але ще й не помер. Якщо кардинально не змінити підхід до фінансування пожежної охорони, службу можна втратити. Кадри ми вже втрачаємо. Тільки за останні два роки звільнилося понад 100 професіоналів, які мають спеціальну освіту, не кажучи вже про рядових. І знаєте, з якої причини часто йдуть зі служби? Не завжди тому, що їм доводиться бачити жахливі картини і смерть, а частіше — через відповідальність за свою службу. Уявіть собі, якого стресу щодня зазнає начальник частини. «Не дай, Боже, — думає він, — десь щось загориться, а в мене немає бензину. Що робити? А коли щось станеться? Мене знімуть. Мене посадять. Зроблять за все відповідальним».

Або інше. Приїхав з пожежі мокрий, а переодягтися немає у що — немає в нього резервного сухого одягу, як це належить. Люди хворіють, почувають себе приниженими і розраховуються. Йдуть, наголошую, кращі. У Кіровську, наприклад, серед начальників караулу немає жодного офіцера.

— Ігоре Вікторовичу, прийнятий недавно Бюджетний кодекс України не передбачає з наступного року фінансування пожежної охорони за рахунок коштів місцевих бюджетів. Це чимось обернеться для вашої служби?

— З одного боку, добре, що фінансування буде для всіх однакове. Разом з тим, якщо сьогодні комунальні послуги пожежних оплачує місцевий бюджет, то з наступного року це ляже на плечі держави. Сьогодні керівник міста чи району ще відчуває відповідальність за стан пожежної безпеки на своїй території, тому й бензином, і спецодягом якось допомагає. Перехід на держбюджет цю відповідальність зніме. Я гадаю, у нас можуть з'явитися проблеми і з енергетиками, і з комунальниками.

— З переходом в МінНС на вогнеборців буде покладено багато інших функцій — порятунок людей у будь-яких ситуаціях, надання їм професіональної меддопомоги. Для цього потрібен спеціальний курс підготовки. Ваші люди готові до такої роботи?

— Ліквідація аварій та надання допомоги населенню в екстремальних умовах — це сьогодні до 20 відсотків усіх виїздів пожежних. Та оскільки спеціального обладнання ми не маємо, назвати професіональною таку допомогу не можна. Якщо пожежні входитимуть до системи МінНС, являючи собою службу порятунку, їх навчання всім діям з рятування, надання першої медичної допомоги, роботи на висотах, під водою, в інших екстремальних умовах буде просто необхідне. База для навчання в Україні є — три «пожежних» вузи. До речі, жодна колишня радянська республіка такої навчальної бази не має. В кожній області створено навчальні пункти і центри, а в Луганську і Вінниці, крім того, є й пожежні училища. Одне слово, нічого не треба перебудовувати. Просто розширити коло завдань і забезпечити належною технікою та інструментами. З мінімальними затратами можна зробити добру службу.

— Якщо це буде служба порятунку, отже, ви будете зобов'язані виїжджати на місце пригоди з кожного, часом, можливо, навіть незначного приводу. Скажімо, зачинилися балконні двері, і людина в 30-градусний мороз залишилася стояти на балконі. У цьому разі ваша послуга буде платна?

— Я не можу сказати, яку систему приймуть у нас, в Україні. Це питання треба ставити не мені. На мою думку, при переході до МінНС було б доцільніше керівну ланку утримувати за рахунок місцевого бюджету. Кількісний і якісний склад спеціалістів має визначатися в міру потреби в кожному районі й місті. Скажімо, якщо в обласному центрі потрібен висотник, то в Троїцькому сільському районі він ні до чого. І тоді можна буде надавати населенню якісні платні послуги. У Росії, наприклад, шляхом надання послуг населенню МінНС заробляє грошей більше, ніж його фінансують на державному рівні. Викачали воду з підвалу, зняли людину з балкона — за все це береться плата. Ми все це робимо безплатно.

До речі, у Німеччині за відкриття дверей забудькуватому домовласникові доведеться викласти пожежним 100 марок, а за зняту з дерева кішку — 150. Такі розцінки рядові німці вважають доволі високими. Але, з другого боку, з ними погоджуються: мовляв, не варто таку важливу службу відвертати дрібницями. Як буде у нас — подивимося.

Рано чи пізно, але всі керівники доходять розуміння важливості пожежної охорони. Ті, хто сьогодні робить економічний розрахунок на великий прибуток, уже не економлять на пожежній безпеці. Вміють обчислити все наперед. І тепер дуже важливо, щоб у визначенні долі пожежної служби прийняв правильне рішення і наш уряд. Не потрібна пожежна охорона — отже, її треба ліквідувати, потрібна — фінансувати.

Бесіду вела
Алла АНТИПОВА.

Луганська область.

Вісті з Львівщини

Велика слава, а кошти — малі

Львівська громада відзначила третю річницю внесення центральної частини міста та собору св. Юра до списку світової спадщини ЮНЕСКО.

Лише цього року держава розрахувалася із боргами перед цією організацією — сплатила членські внески. Відтак місто має можливість користуватися своїм статусом для фінансових ін'єкцій. Львівське управління охорони історичного середовища запропонувало проект реставрації кам'яного різьблення каплиці Боїмів, що потребує майже 20 тисяч доларів. Польські фахівці навчатимуть львівських колег лазерним реставраційним технологіям. Виділені з державного бюджету десять мільйонів гривень уже використано на реставрацію палацу Потоцьких, на зміцнення фундаментів та перекриття дахів старовинних будівель. Каменем спотикання, що потребує втручання законодавця, стали приватизовані помешкання в центральній частині міста. Їхні господарі не можуть з об'єктивних причин утримувати старовину в належному стані, а держава не має важелів реального впливу.

«Вам» — у свята і в будні

Найближчим часом у Львові буде відкрито супермаркет класичного європейського типу із привітною назвою «Вам». Аналогів «Вам» у місті ще немає, а в Україні загалом — дуже мало. В супермаркеті удосконаленого рівня комфорту будуть товари на будь-який смак і гаманець — близько 20 тисяч найменувань. Керівництво магазину висуває підвищені вимоги до якості товарів і ділової репутації партнерів. 85 відсотків продуктів харчування забезпечать вітчизняні виробники, а з-за кордону привезуть ексклюзив, приміром, жаб'ячі лапки. На майданчику біля «Вам» проводитимуть різноманітні рекламні акції.

Учення — світло, а зарплати — катма...

В університеті «Львівська політехніка» відбулися збори працівників освіти і науки області. У центрі уваги промовців були слова Президента України Леоніда Кучми: «Бідний учитель — сором для держави». Депутати Верховної Ради від Львівщини, які брали участь у зборах, заявили, що не голосуватимуть за проект бюджету, в якому освіта знову залишається на правах пасербиці. Начальник головного управління науки і освіти Михайло Брегін резюмував:

«Практика минулих років, коли в бюджет закладалося 60 відсотків потрібних для освіти коштів, може призвести до необоротних процесів». Поки що вчителям виділяють крихти. Наприклад, як поінформував міський голова Львова Василь Куйбіда, педагогам виділено разові дотації за рахунок вилучення частини коштів із комунального господарства і відмови від будівництва однієї з шкіл.

Суд триває, свідки — обережні...

Відбулося друге засідання в Шевченківському районному суді Львова за позовом обласної організації СДПУ(о) до автора телепрограми «Політичні етюди» народного депутата України Ярослава Кендзьора. Він заявив, що львівські податківці збирають данину для партійних потреб під тиском. Двоє приватних підприємців підтвердили, що до них зверталися люди, які називали себе податківцями, і пропонували владнати проблеми навзамін за перерахування коштів до благочинного фонду. Підприємці відмовилися від «допомоги».

Чекаємо святого Миколая

Улюбленець усіх дітей — святий Миколай, який приходить з подарунками в ніч на 19 грудня, став головним персонажем благочинної акції, що відбулася в Залізничній адміністрації Львова. Діти із соціально незахищених сімей принесли свої малюнки, брали участь у концерті і різних конкурсах. Вони отримали подарунки від фірми «Світоч», а їхні батьки — продукти харчування, одяг, медикаменти. Ця акція є частиною проекту «Комплексна допомога родинам з дітьми у Львівській області».

Грай, музико, без кордонів

У Львові та польському прикордонному Перемишлі сьогодні закінчується музичний фестиваль «Джаз без...»

Концерти за участю відомих у джазовому світі виконавців почергово відбуваються в двох містах. Акція, що покликана відродити славетні традиції львівського джазу за допомогою польської творчої інвестиції, відбувається під патронатом Надзвичайного і Повноважного Посла Республіки Польща в Україні Марека Зюлковського. Організатором від Львова є популярне мистецьке об'єднання «Дзига».

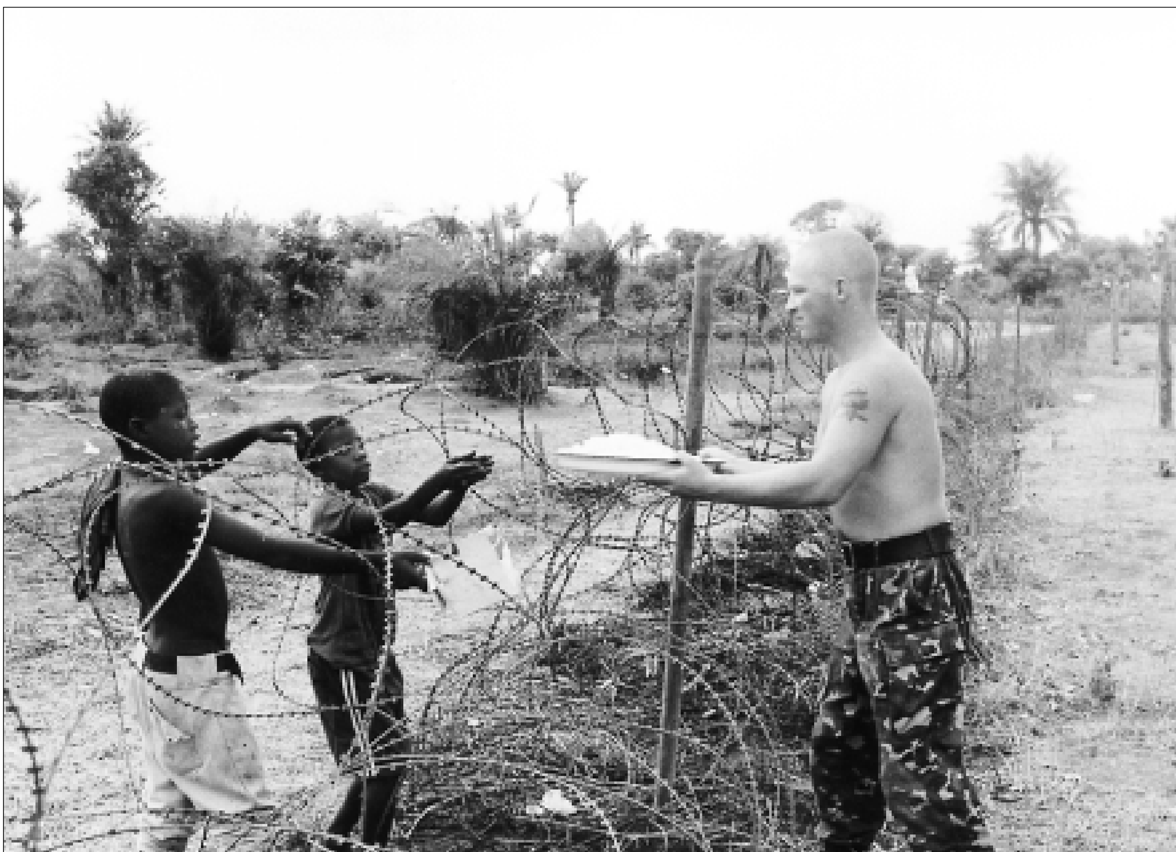
Добірку підготувала
Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Путні солдати сухопутні

Сьогодні Сухопутні війська Збройних Сил України відзначають свій день народження. І по праву (за бойові заслуги), і за чисельністю (у військах служать близько 60% усього особового складу нашої армії) вони є основою українського військового формування.

За словами Міністра оборони України генерала армії Володимира Шкідченка, нині Сухопутні війська за покликанням і обсягом покладених на них завдань відіграють вирішальну роль у забезпеченні обороноздатності нашої держави.

Про рядового-піхотинця складено чимало пісень, історій, поем. Однак сучасні Сухопутні війська — то не тільки піший солдат із гвинтівкою (з дитинства знайомий кінематографічний образ), це — мобільні, добре оснащені, висококваліфіковані фахівці, котрі впевнено почуваються і на суші, і в повітрі, і на морі.

Наші сухопутники добре знані за кордоном. Вони зарекомендували себе під час проведення численних миротворчих операцій на Балканах і в Африці. Сьогодні українські військовики виконують миротворчу місію в Лівані та Сьєрра-Леоне. На теренах цих держав миротворці-співвітчизники сприяють стабілізації миру, допомагають налагодити нормальне життя (інколи ціною власного), надаючи посильну допомогу населенню.

Ольга ВІТЕР.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

У піхоти всюди є робота

Обіцяного вісім років чекали

Учора в українському парламенті знову говорили про компенсацію знецінених вкладів. Держава начебто збирається платити за рахунками, але не за всіма і не відразу. Побоюючися не дожити до світлої миті отримання компенсації, багато ошуканих вкладників вирішили звернутися до Європейського суду з прав людини в Страсбурзі.

Заявники, зокрема, протестують проти дискримінаційного положення про те, що першими виплати одержать їхні 80-річні співгромадяни. З точки зору Європейської конвенції про захист прав людини та основних свобод, таке обмеження — чистої води дискримінація. За віковою ознакою.

Як повідомили в секретаріаті Уповноваженого ВР з прав людини, зараз Європейський суд вирішує, чи визнати 21 скаргу українських вкладників прийнятною (донедавна ця процедура могла тривати два-три роки). Більшість скарг з України відкидається з двох причин: пропущено термін їх подання (6 місяців від моменту вичерпання внутрішніх засобів захисту) або ж заявник через незнання скаржиться на порушення прав, не передбачених Європейською конвенцією про захист прав людини та основних свобод.

До речі, Україна в Європейському суді посідає аж ніяк не перше місце за кількістю скарг. Торік до п'ятірки лідерів входили Італія, Польща, Румунія, Росія і Франція. Впродовж 1999 року до Страсбурзького суду надійшло 764 скарги на державу Україна, протягом 2000-го — 1493. У секретаріаті українського омбудсмана вважають, що збільшення кількості звернень до Євросуду свідчить про підвищення рівня правової освіти українських громадян загалом і адвокатів зокрема.

Відправити скаргу до Страсбурга не просто, а... дуже просто: можна надіслати її факсом або поштою. Головне — правильно вказати адресу. Судові витрати також не повинні лякати заявника: якщо він подасть документ про власну неплатоспроможність, Страсбурзький суд виділить позивачеві кошти навіть на адвоката.

За всю історію Євросуду було винесено лише одне рішення у справі проти держави Україна — в січні 2000 року. Позивачі — шахтарі Червоноград — скаржилися на порушення підтвердженого рішенням місцевого міськсуду права на виплату пенсій за інвалідністю. Закінчилася справа так званим дружнім урегулюванням: роботодавець погодився виплатити 13 позивачам загалом майже 400 тисяч гривень. Зокрема, шахтарі отримали по 5 тисяч гривень як компенсацію моральної шкоди. Черговою українською справою в Страсбурзькому суді цілком може стати справа ошуканих вкладників.

...Днями Спілка адвокатів України та британський центр Інтеррайтс за підтримки фонду «Відродження» проводили для українських адвокатів семінар-тренінг з вивчення практики Євросуду. Його учасники аналізували гіпотетичну справу з конкретними обставинами, дуже схожими на ті, що їх було вказано в скаргах ошуканих вкладників. Розбившися на групи, адвокати намагалися подати докази позивача і докази відповідача, чи то пак держави-боржниці. Аргументи держави були до краю цинічні: мовляв, компенсаційні виплати за знеціненими вкладами є не що інше, як... соціальна допомога. І вимагати її від держави громадяни не мають права. Які докази надасть суду Україна в реальній справі, ми побачимо не скоро. За статистикою Євросуду, донедавна позивачі могли чекати на рішення справи по суті впродовж довгих 5 років.

Ганна ЛУКАНСЬКА.

Фотофакт

На знімку: *палестинський офіцер дивиться на те, що залишилося від будинку пошти в місті Бейт-Ханун після влучення ізраїльської ракети. Ізраїльська авіація обстріляла місто у відповідь на чергове вбивство палестинцями єврейських поселенців у секторі Газа. Ізраїльські бойові вертольоти завдали також ударів по палестинському контрольно-пропускному пункту на півночі сектора Газа.*

Фото АП.

ЄС збільшує квоти

(Початок на 1-й стор.).

«З огляду на експортну спрямованість галузі досягнуту з ЄС домовленість про розширення ринків збуту може бути розцінено як істотний успіх у розвитковi двосторонніх торговоекономічних відносин між Україною і Євросоюзом, а також у конкретному наповненні Угоди про партнерство і співробітництво між Україною та ЄС. Результати переговорів отримують також додаткову вагу в контексті підготовки до проведення в Києві 12 грудня четвертого засідання Комітету з питань співробітництва Україна—ЄС», — констатує документ.

За даними Мінпромполітики України, у структурі експорту металопродукції до країн ЄС 2000 року напівфабрикати становили 40% (861 тис. тонн), брухт і відходи чорних металів — 34% (720 тис. тонн), чавун — 7% (159 тис. тонн), гарячекатаний плоский прокат —5% (116 тис. тонн), інша металопродукція — 4% (87 тис. тонн). 2000 року до країн ЄС було експортовано 242,861 тис. тонн металопродукції за 264,339 тис. тонн загального обсягу квоти.

Останній рекорд аса

Знаменитий льотчик ВПС Британії часів другої світової війни маршал авіації Джонсон установив іще один рекорд: його бойові медалі було продано на аукціоні за 241 тисячу фунтів (345 тисяч доларів США).

Ялинка з Румунії

На площі Святого Петра у Ватикані почали встановлювати 25-метрову різдвяну ялинку. За традицією, головна ялинка папського престолу має бути з католицької країни. Проте цього разу вибрали державу з переважно православним населенням — Румунію. Очікується, що у святкових заходах візьме участь президент Румунії Іон Ілієску.

«Хвиля» почала спадати

Як стверджує ІТАР-ТАКС, у Війську Польському вперше за 10 останніх років почала спадати «хвиля» (так у Польщі називають горезвісну «дідівщину», яка передається у спадок — від одного призову до другого).

На думку представника суспільновиховного департаменту оборони Польщі Ірени Бачинської, зменшення кількості злочинів «проти підлеглих і молодших за званням» спричинили... нові армійські інструкції. Відтепер офіцерський склад зобов'язаний неодмінно доповідати про всі відомі прояви «дідівщини». Якщо раніше судові скарги на такі злочини надходили лише від солдатів (та й то після демобілізації), то тепер з ними дедалі частіше звертаються командири.

Мандаринова помада

Як **повідомляє ІТАР-ТАКС,** японська косметична компанія «Шісейдо» зробила сюрприз жінкам. Вона випустила помаду, від якої вуста стають яскравими через... приплив крові.

Таку властивість помаді надає багатий на вітамін П екстракт, отриманий з мандаринової шкірки. Він посилює приплив крові до нафарбованих вуст, створюючи ефект природної кольорової насиченості. Як запевняють розробники, після двох тижнів активного використання колір «закріпиться» настільки, що у модниць не буде потреби носити помаду з собою в сумочці.

Прачка на ім'я Мідас

Південнокорейська компанія «Деу електронікс» розробила автоматичну «прачку», яка пере... без мийних засобів.

Застосування цієї пральної машини дало б змогу істотно скоротити шкоду, що її завдають довкіллю шкідливі хімікати. В ній використано електролізну систему, котра відділяє з допомогою іонізованої води бруд від тканини. При цьому білизна фактично стерилізується, як і сама машина. Новинка отримала назву «Мідас» — за ім'ям фригійського царя, котрий мав здатність перетворювати на золото все, до чого він торкнеться, **повідомляє ІТАР-ТАКС.**

Хроніка. Факти. Події

■ Київ

Внески зменшаться

ОБСЄ перегляне шкалу внесків до свого бюджету. Таке рішення прийнято на саміті міністрів закордонних справ країн—членів ОБСЄ в Бухаресті. Сьогодні Україна сплачує 1,75% від загального бюджету ОБСЄ, що становить 1 мільйон 400 тисяч доларів. Передбачається скорочення розміру українських внесків до 0,7%.

■ Кабул

Наступ триває

Триває наступ антиталібівських сил на позиції бійців «Аль-Каїди» в гірському районі Тора Бора на сході Афганістану. Бойовики йдуть вище в гори. Тим часом Пакистан направив додаткові війська до прикордонних з Афганістаном районів, щоб перекрити бойовикам шляхи до відступу.

■ Вашингтон

Усаму покажуть

У Джелалабаді знайдено новий відеозапис, що доводить причетність Усами бен Ладена до терактів 11 вересня. Президент Буш має намір зробити її надбанням громадськості. На відео зафіксовано реакцію бен Ладена на теракт у Нью-Йорку: він здивувався, що будівлю Всесвітнього торгового центру було цілком зруйновано.

■ Гаага

Знову перед трибуналом

Колишній президент Югославії Слободан Мілошевич учетверте постане перед Гаазьким трибуналом з воєнних злочинів. Його звинувачують у геноциді та злочинах проти людства під час боснійського конфлікту 1992—1995 років. Мілошевич відмовляється визнати законність Гаазького трибуналу і прийняти послуги захисника.

■ Лондон

Лондонські різночитання

Американський держсекретар Колін Пауелл обговорив з паризькими і лондонськими політиками плани створення міжнародних миротворчих сил для Афганістану. Британія вже начебто погодилася організувати й очолити миротворчий контингент. Проте міністерство оборони в Лондоні рішуче заперечило ці повідомлення.

■ Бішкек

Хрін від редьки не солодший?

Киргизький парламент знову проголосив 7 листопада —день Жовтневої революції — національним святом. Аргументи такі: країна має бути вдячна більшовикам за те, що вони зупинили розпочатий царатом геноцид проти киргизів.

■ Тбілісі

Убито співробітника Єврокомісії

У столиці Грузії убито співробітника делегації Єврокомісії, 49-річного громадянина Німеччини Гюнтера Бойхеля. Його тіло знайшли в під'їзді будинку на вулиці Узнадзе у Тбілісі, де він наймав квартиру. За фактом убивства порушено кримінальну справу.

■ Фотофакт

На знімку: *співробітники Міжнародної організації міграції в ашгабадському аеропорту приймають гуманітарний вантаж. Це — частина допомоги афганським дітям від їхніх однолітків зі США. Далі, через афганський кордон, «гуманітарку» повезуть вантажівки.*

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та зарубіжних інформагентств.

Фото АП.

Таємниці черниць Густині

Мжичило, коли я звернув з об'їзної дороги довкола Прилук і поїхав вузькою асфальтівкою у глиб поля, поділеного лісосмугами. За кілька кілометрів легковик сховався, ніби у яру, в лісових нетрях, а потім несподівано виринув поблизу водойми, на другому боці якої проглядалися монастирські будови, храми. Ще кілька хвилин — і я зупиняюся біля входу до Свято-Троїцького Густинського жіночого монастиря, який заснували ченці 1600 року. Був по-справжньому вражений: мої попередні уявлення про духовний заклад не збігалися з тим, що побачив. Здавалося, час, руїна тут мали залишити одне-два приміщення, якусь церковку... Але величезна мурована стіна з красивою вхідною дзвіницею нагадувала фасад Печерської лаври.

Прошкуючи під парасолькою далі, я ще більше дивувався: які тут біло-охайні чудові собори, приміщення келій, трапезна... Та це ціле церковне містечко у глибинці Чернігівщини! І з'явилося воно, як диво, за якихось останніх шістьсім літ!

Незчувся, як до мене підійшла зовсім юна чорнявка-красуня у чернечому вбранні.

— Що вам треба?

Я пояснив, що хотів би познайомитися з життям густинських черниць.

— Я відведу вас до матушки Віри.

— Вас тут багато?

— Про все вам розкаже матушка.

— А ви тут давно?

— Спитаєте у матушки...

Після деякого очікування юна черниця винесла під навісі перед будинком настоятельки кілька барвистих килимів і поклала їх на лави. Запросила сісти. Згодом вийшла у строгому чорному чернечому вбранні ігуменія. Їй років 50—55. В окулярах. Вчителька? Розмовляє дуже гарною українською мовою. Я помилився щодо першого, але правильно подумав, що вона не місцева.

— Ви з Черкащини?

Це її заінтригувало.

— А звідки ви знаєте?

— Вирахував...

— Я з Золотоноші.

— Хто ж ви за фахом?

— Економіст.

— А відколи тут?

— Очолила монастир у 1993-му, до цього він тридцять років був закритий...

Мене цікавило, як жінки відрікаються від суєтного мирського життя і, ховаючись за монастирськими стінами, пізнають Бога, роблять духовну кар'єру. Все-таки наважитись на такий крок нелегко. А в Густині — більш як 40 черниць... Які земні трагедії, духовні катаклізми привели їх у цей віддалений куток? Чому пішла у монастир сама матушка Віра? Схоже, ці запитання їй не сподобались. Вона відповіла, що ті, хто приходить сюди після якихось життєвих драм, надовго не затримуються... А сама вона ще за радянських часів зробила свій вибір — їздила по святих місцях, жила у постійній молитві, бажанням щодня сповідатись перед Богом.

— Але ви приймаєте ось таких юних дівчаток, — вказав на мою поводирку, — вона навіть, може, любові не знала...

Черничка-красуня, почувши мої слова, зашарілася, запротестувала:

— Я пізнала таку любов тут, яку ви у своєму житті ніколи не пізнаєте!

Мені її слова дуже сподобались. Побачивши, як я старанно нотую це щире одкровення у блокнот, настоятелька попросила переглянути написане. Щось там її не задовольнило.

— Не треба про це писати, — сказала.

— Чому?

— Ні для чого це, — і вона старанно викреслила у блокноті мої нотатки про монастир. Натомість я отримав кілька журналів, брошур про історію духовного закладу, мовляв, краще переписати все це, ніж заглиблюватися в таїни чернечого життя. Настоятелька наказала поводирці відвести мене до відновленої трапезної церкви, збудованої на кошти Мазепи, і погодувати. У великому приміщенні стояли довгі столи, лави. Схоже, черниці недавно пообідали. Юні куховарки прибирали. Але миски з великими скибками білого хліба залишали. На перше мені подали мисочку смачного супу з грибами. Потім була гречана каша зі шматочками оселедця. І наостанок — чай. Під час трапези з дверей, що вели до іконостасу, долинала музика. Хтось грав на піаніно. Нічого собі! Коли я подякував за смачний обід, гра припинилась, з «музичної» вийшла знову-таки юна черниця і прослизнула на кухню.

Я знову спробував розговорити свою поводирку: хто грав, це так потрібно робити? Але вона уникала відповідати на запитання. На моє прохання провела у Троїцький собор, який ще п'ять років тому був у руїнах. Храм випромінював світло свіжо написаних ікон, тепло чудового іконостасу. У ньому царював свіжий дух очищення. Потім ми спустилися у підземний склеп під собором — спочивальню прилуцького полковника Дмитра Горленка та його роду. Було прохолодно, темно. Черниця запалила свічку, і я побачив у склепі домовину-скриню з прахом Горленків. Найстарший з них, прилуцький полковник, прибічник Мазепи, 1714 року здався царській владі, аби повернутися з Бендер на рідну землю...

— Тут усе було розкидано, розграбовано до нас, — мовила поводирка.

Коли вийшли з підземелля, поблизу собору вже зібрався гурт черниць. Я здивувався вкотре: майже всі 18—22-річні! Допитливі очі, симпатичні личка. «Такі красуні, — подумалось, — їм би на конкурс краси! А вони...» Шкодувати за цим, чи ні? Яка причина того, що вони зреклися родин, близьких? Чому їм у Густині, далеко від людей, ліпше, ніж у Києві, Одесі, Золотоноші? Підійшла настоятелька. Деяким давала наряди-«послушанія».

— Ану принесіть кореспондентові на дорогу нашого хліба, — наказала матушка Віра.

— Ви печете свій хліб? — подивувався я.

— Так, ми маємо невеличку пекарню...

Поки чекали, знову спробував розговорити черниць. Відчувалося, що їм було цікаво бачити незнайомця. Але водночас кожна чи то боялася сказати щось не так, чи не наважувалася. Я міг неправильно зрозуміти або витлумачити їхні слова? Насмілилась говорити одна із старших, літ 37—40.

— Чому ви не хочете спілкуватися зі мною? — запитав, коли матушка Віра розмовляла з якимись відвідувачами. — У вас є якісь заборони? Але ж це обмеження ваших свобод...

— Жодних обмежень! Ви маєте свободу запитувати, але я теж маю право вибирати: відповідати вам чи ні. Це моє право. Ви хочете, щоб про ваше особисте життя знали всі? Думаю, ні. Ось і я не хочу всім розказувати, чому я тут. Це моє. Я зробила свій вибір. І я щаслива ним.

— Ви маєте вищу освіту?

— Так, — посміхнулася, — я інженер...

— Граєте на піаніно?

— У нас 14 послушниць і черниць мають музичну освіту.

— ?!

Матушка Віра вручила мені два теплі пухкі білі буханці монастирського хліба. Я відчував себе дещо ніяково — нагодували та ще й хліба на дорогу дали.

— Мені й одного вистачить.

— Ні, ні, — запротестувала вона. — Беріть. Це ж не простий хліб... (Справді, моя сім'я ласувала цим подарунком ще з тиждень. І він не зачерствів!)

З настоятелькою поволеньки прямували до вхідної брами. Без блокнота вона говорила вільніше, розкутіше. Виявляється, черниці мають корів, пташник, трактор, сільгоспінвентар, поля. Навіть бджіл! Завідує пасікою, до речі, черниця-красуня, яка за завданням матушки мене супроводжувала. Вона спеціально закінчувала курси пасічників! Зігаданим усім господарством черниці заробляють собі на прожиття. О пів на шосту ранку вони вже на ногах. Починають новий день з ранкової храмової молитви. Потім кожна працює. Що бджілки-трудівниці! Добротну духовну пасіку витворили їхні тендітні білі ручки!

У келійці відреставрованої Миколаївської церкви-дзвіниці настоятелька запалює лампадку. Молимось. Згодом прощаємось.

...Було дивне відчуття... Я повертався до Чернігова, так і не знайшовши для себе відповіді на головні запитання, які непокоїли у Густині. А може, у тому й таїна густинських черниць, аби їхній відвідувач, вдихнувши духу святості, очищення у відродженому за вісім років святому місці, задумався, замислився над своїм буттям та інших і шукав свою дорогу до Бога, до людей?

Сергій ПАВЛЕНКО.

Прилуцький район Чернігівської області.

На світлинах: Густинський Свято-Троїцький монастир; настоятелька обителі ігуменія Віра.

Живемо, аби якось дожити

Теореми буття

Вісімдесятичотирирічна Марія Яківна Ходак та сімдесятичотирирічна Віра Павлівна Устинова — сусідки. Мешкають вони на околиці Золотоноші, яка називається Затройця. Обидві самотні. У баби Марії були чоловік і донька, та померли. А в баби Віри також помер чоловік, а діти живуть так, «що їм ще поміч не завадила б...». Тому й заощаджує вона з пенсії гривню-другу, щоб на гостинець онукам назбирати. Але хоч би як старенька економила «тії сльози», а купити за 200 гривень машину дров їй, як і сусідці, не під силу. Про вугілля чи природний газ, «котрий біжить по їх вулиці», нема й мови. Пенсії вистачає лиш на хліб і молоко.

— Коли живий був чоловік, Павло Васильович, мені легше дихалося, — ділилася баба Віра, витираючи сльози. — Його, фронтовика, дуже шанували, в районні депутати кликали... Як помер, забули стежку до нашої хати. Ніхто не навідається, не запитає: «А як ви тут, бабо, живете? Ні вугілля у вас немає, ні цурпалка дров...».

— Кому за нас голова болить? — махнула рукою баба Марія. — Допоки ноги носять — тягатимемо з лісу сухе паліччя. Коли несила стане — замерзнемо, мов собаки. Скільки таких, як ми, по селах бідують? У холодних хатах, при каганцях. Як Богові душу віддадуть, то аж на третій чи четвертий день схопляться за ними...

Ось так розказували старенькі про своє життя-буття, перепочиваючи обіч дороги. У латаних-перелатаних кофтинах і фартухах. Одна в калошах, друга — в потрісканих чоботях, «які ще батько в дівоцтві справив». Стояли, спершися на возики з дровами, а повз них трасою пролітали на великій швидкості «мерседеси» і «джипи», «ауді» й «опелі». До столиці, у своїх нагальних справах.

Лідія ТИТАРЕНКО.

Черкаська область.

На знімку: Марія Яківна Ходак та Віра Павлівна Устинова з першою «ходкою» по дрова.

Фото автора.

«Якого любили всі»

Сьогодні я знову принесу тобі квіти і скажу — з днем народження, Льоню!

Прийде багато, не тільки друзі, товариші по службі, знайомі. Фільм про тебе називався «Якого любили всі». Ось усі, хто любив і любить тебе досі, принесуть квіти, а разом з ними і свою любов. Квіти на твоїй могилі лежать цілорічно, до тебе йдуть у твій день народження, в день смерті, на Новий рік, 1 травня, День перемоги, Великдень, Різдво...

Багато хто вже не зможе цього зробити. Їх просто немає. Немає Макарича (актор Олексій Смирнов). Немає командира полку, красеня-блондина (Віктор Мірошниченко), не прийде «жовторотий — Кузнечик» (Сергій Іванов). Тебе немає вже 22 роки. Це тільки у фізичному розумінні. Адже твої фільми не сходять з екранів телевізорів. Уже виросло ціле покоління, а діти все ще кажуть:

— Ну, причесали ми бубнових!

В одному з епізодів на початку фільму «У бій ідуть одні «старики» ти запитував у «жовторотиків»:

— А ти що бачив у бою?

І сам відповідав:

— Ну як ви не помітили, ми ж сьогодні над моєю Україною билися!

Билися, Льонечку, билися! Вона вже десять років незалежна, а бійка триває. Адже не всі сприймають свободу як усвідомлену необхідність. Одні — як можливість творення, інші — як безкарність.

Коли ховали нашого «Кузнечика», мені надали слово від «2-ї співаючої ескадрильї», від «Стариків». Потім, мабуть, шкодували, бо весь мій виступ супроводжувався тихеньким підштовхуванням у бік. Очевидно, казав «не те». Але ти вчив говорити те, що думаєш. А думали ми про 10-річне безробіття, адже навіть двірником не візьмуть Народного артиста — усе зайнято. Про те, що студія кіноактора, як і вся кіностудія імені Довженка, нікому не потрібна. А ще, Льоню, оцінили нас у 17 грн. на місяць. Це хтось придумав таку «допомогу» всім щомісячно. Ось я й звернувся до «Кузнечика», знаючи, що його душа через 40 днів підніметься до Бога і там зустрінеться з твоєю душею, щоб він передав тобі, як тебе «оцінили» на сьогодні. До речі, допомогу, я чув, скасували зовсім.

Точно не знаю, я її жодного разу не отримував. Гадаю, ти вчинив би так само. Отже, битися нам, Льоню, є за що.

Переді мною книга спогадів про тебе, називається «Будем жить!».

Я перечитую твій останній заповіт, адресований братам по мистецтву Івану Миколайчуку та Миколі Мащенку. Там вісім пунктів. Цитата з п. 3: «Ви знаєте, що й «рубля не накопили кинострочки», тому нехай хтось «соображающий» допоможе продати машину за спекулятивною ціною — це протримає сім'ю скромно бодай дватри роки». (Від машини після аварії залишилася тільки купа металу. — ***Авт.***)

п. 4. «Діти мої (і Тома) (Тамара Костянтинівна Бикова — дружина Леоніда. — *Авт.*) — народ гордий. Вони не дозволять «шапку по кругу». Але треба допомогти їм, щоб не запропонували наступного дня, як Ліді Федосєєвій, здати квартиру на «более подходящую». Все може бути. Тому, може, колись розміняють, щоб змогли жити сім'ями (колись-бо поженяться діти)...»

Я не даремно згадую ці рядки через 22 роки...

Сьогодні на могилу прийде твоя дочка Мар'яна і також щось скаже. Може, поскаржиться тихенько, щоб ніхто не чув (діти мої — народ гордий).

Так, Леоніде, гордий народ твої діти і дружина! Не б'ють себе в груди — «ми діти Бикова!» і т. д.

Не скаржаться нікому на всі біди. І не будуть! А треба було б!

Бо мало того, що від «Волги» залишився брухт, то ще й дехто із «соображающих», як ти казав, залишили твою сім'ю без житла і без засобів до існування. І прошепоче тобі дочка: «Батьку! Твій син Лесик, четверо онуків не прийдуть привітати тебе. Вони не в Україні, над якою «ми сьогодні билися», вони в Канаді. Наша мама також не в змозі прийти. Їй 74 роки, болячки насіли звідусіль. Отож залишилася вона в гуртожитку кіностудії імені Довженка сама і шле тобі свої вітання...

Власне, читач не зрозуміє моєї іронії, не зрозуміє, чому я прямо не кажу голов-ного, задля чого й пишу це «публічне вітання Л. Бикову».

Усе до болю просто. Всі ми боїмося поглянути на зворотний бік медалі й побачити щось неприємне для себе — нехай краще буде, як є.

А з другого боку...

Після смерті Леоніда квартиру розміняли. Тамара Костянтинівна поїхала жити до Харкова. Згодом, коли самій жити стало важко — вирішила з'їхатися з дочкою. Квартиру в Харкові продали, було продано все, щоб назбирати грошей на спільну квартиру в Києві.

Невдовзі за рекомендацією друзів гроші внесли на нову квартиру в будинку, який малим найближчим часом здати в експлуатацію.

Пропускаю подробиці, які відомі суду, де лежить позов Мар'яни Бикової.

Минуло кілька років. Биковим не дали ні квартири, ні грошей. Живуть в гуртожитку. Мати отримує мізерну пенсію, дочка — ще меншу зарплату.

Поміняти роботу на більш оплачувану Мар'яна не може —залишиться без гуртожитку. А що далі?

Ілюзій на світліше майбутнє вони не мають. Винних немає. Судді допомогти не можуть, або не хочуть.

У тій самій книзі спогадів «Будем жить!» директор нашої кіностудії імені Довженка, Народний артист України Микола Павлович Мащенко у своїй статті «Слово про друга» писав:

— Талант таїть у собі якусь загадковість. Але основну рису режисерського хисту Бикова я можу назвати точно — це щира любов до людей. Не дивно, що глядачі в багатьох країнах світу сприймають його фільми як урок людяності.

Сьогодні, коли настав час змін, час сподівань, нам особливо не вистачає Л. Бикова, його мудрості, чуйності...

Які чудові слова, Миколо Павловичу!

Я вірю в їхню щирість, знаючи вас ось уже майже 40 років. Знаю й те, що для вас немає дверей, яких ви не змогли б відчинити. То відчиніть же, розкажіть про все тим, хто сидить за дверима, я переконаний — вони не знають, а дізнаються — обов'язково допоможуть! Адже він так любив усіх нас і вірив...

Фільм називався «Якого любили всі».

Чи не всі?..

P. S. *Сьогодні 12. XII.01. На батьківщині Л. Бикова в м. Краматорську на одній із площ відкривають пам'ятник великому артистові і режисерові Леоніду Бикову.*

Дорогий Леоніде! Я напам'ять знаю все, що казатимуть на відкритті пам'ятника. Ти також знаєш. Від цього стає ще болючіше і прикріше. Пробач!

І в цей час на твоїй могилі твоя «2-га співаюча ескадрилья» заспіває тобі «Смуглянку», від початку й до кінця, як ти просив. Бо все минає, а музика вічна!

Будемо жити, Маестро!

З днем народження, Льоню!

Алім ФЕДОРИНСЬКИЙ,
актор-режисер.

Оголошення

Господарський суд Луганської області (91000, м. Луганськ, пл. Героїв ВВВ, 3а) по справі № 10/24б згідно постанови від 30.08.2001 р. визнав банкрутом сільськогосподарське товариство з обмеженою відповідальністю «Луганська птахофабрика» (92025, Луганська область, Лутугінський район, с. Фабричне, кв. Гагаріна, 5, код 00851471, р/р 26007230249001 в Луганській дирекції банку «Україна» у м. Лутугіне, МФО 304698) і відкрив ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено Богданову Тетяну Юріївну (ліцензія № 270 від 11.12.2000 р., тел. (0642) 58-85-09). Претензії кредиторів приймаються протягом місяця з дня публікації оголошення.

Господарський суд Житомирської області (10014, м. Житомир, вул. Мала Бердичівська,25) порушив справу № 5/58 «Б» про банкрутство ВАТ «Андрушівське хлібоприймальне підприємство» (13400, м. Андрушівка, вул. Станційна,18), ідентифікаційний код 00953912, р/р 26007200003001 в АК АПБ «УКраїна», МФО 311023.

Розпорядником майна призначено Сінічкіна Валентина Григоровича, ліцензія № 085 від 12.01.2000 р.

Претензії кредиторів та заяви санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Товариство з обмеженою відповідальністю «Нагель» (м. Київ, код ЄДРПОУ 20913429) повідомляє про зміну свого найменування на Товариство з обмеженою відповідальністю **«С та М»**.

Бердянский плодоконсервный завод Запорожского облпотребсоюза, код ОКПО 01731071 сообщает о своей ликвидации. Претензии принимаются по адресу: г. Бердянск, ул. Юннатов, 8, тел. 2-10-20.

Господарський суд Рівненської області (33001, м. Рівне, вул. Видінська, 10) порушив справу про визнання банкрутом Радивилівського підприємства Радивилівайагробуд (35500, Рівненська область, м. Радивилів, вул. О. Невського, 73, п/р 26003316 в Радивилівському ТВБАППБ «Аваль», МФО 333595).

Розпорядником майна призначено Драгун Ірину Іванівну (ліцензія № 400 від 09.02.2001 р., м. Рівне, вул. Соборна, 34, кв. 14, тел. (0362) 227-385).

Заяви кредиторів та можливих санаторів приймаються протягом місяця.

Постановою господарського суду м. Києва (м. Київ, вул. Б. Хмельницького, 44-В) № 10/418 від 28.11.2001 р. визнано банкрутом українсько-російське спільне підприємство у формі товариства з обмеженою відповідальністю «Платан-Україна» (м. Київ, вул. Шахтарська, 5, р/р № 26000000493001 в Оболонській філії АТ «Укрінбанк», МФО 322993) та відкрито ліквідаційну процедуру. Арбітражним керуючим призначений Доридор Олександр Іванович (ліцензія № 176 від 08.11.2000 р.).

ООО «Издательский дом «Укррос», г. Киев, ул. Тимирязевская,2, р/с 260012779 в АППБ «Аваль», МФО 300335, код ОКПО 25588997, объявляет о своей самоликвидации.

Претензии принимаются по телефону 573-51-47 в течение двух месяцев со дня опубликования данного объявления.

Уточнення

В повідомленні Філії «Київська ресурсна палата» Товарної біржі «Західно-Українська Біржа Нерухомості» від 08 грудня 2001 року помилково була вказана початкова вартість майна радгоспу «Вишеньківський» 3 068 020 грн. з ПДВ (ринкова). Слід читати: **початкова вартість майна радгоспу «Вишеньківський» становить 2 427 750 грн. з ПДВ (ліквідаційна).**

Відповідно до рішення Загальних зборів акціонерів від 7.05.2001 р. **ВАТ «Закарпатгаз»** повідомляє про ліквідацію структурного підрозділу Товариства —Ужгородської газонаповнюючої станції (Закарпаська обл., м. Ужгород, вул. Болгарська,9, код ЄДРПОУ 20442289).

Претензії кредиторів приймаються протягом місяця з дня публікації оголошення.

Господарський суд м. Києва (01030, м. Київ, вул. Б. Хмельницького, 44-Б) порушив справу № 23-421-б про банкрутство ТОВ «Укрпродмаркет» (03124, м. Київ, вул. Івана Лепсе, 8, ЗКПО 24016821, рах. 26006101952101 в КФС «Експобанк», МФО 322254).

Розпорядником майна ТОВ «Укрпродмаркет» призначено Щербаня Олексія Миколайовича, ліцензія № 047812, від 19.10.01, поштова адреса: 01030, м. Київ-30, а/с 157.

Претензії кредиторів та пропозиції про санацію приймаються протягом місяця з дня публікації оголошення.

Согласно решения общего собрания акционеров протокол от 01.11.2001 года **ОАО «Джанкойский комбикормовый завод»** ликвидируется.

Претензии принимаются в течение двух месяцев.

ТОВ «Тантал»

ліквідується.

Претензії приймаються за тел. 423-07-50.

Бійтеся ходоків, які обіцяють вам дешевий проїзд

Реалії

Халепа, в яку вскочила моя знайома Оксана, до болю банальна: жінку оштрафували у трамваї за безбілетний проїзд. Власне кажучи, квиток у пасажирки був — проїзний. Але, як з'ясувалося, він був зовсім не проїзний. Утім, про все по порядку.

Якось в установі, де працює Оксана, з'явилися незнайомці, які назвалися працівниками трамвайно-тролейбусного управління. «Ходоки» пропонували проїзні квитки за половину вартості — двадцять гривень замість сорока. Остаточно переконало мою знайому, жінку, між іншим, із вищою освітою, зауваження про те, що в такий спосіб трудівники сфери громадського транспорту намагаються «отоварити» свою зарплату. Мовляв, хто чим отримує, а ось ми — проїзними.

Охочих придбати товар із половинним «дисконтом» виявилося досить. Ось тільки перший контролер, на якого Оксана нарвалася дорогою на роботу, заявив, що проїзний «документ» — не більше, ніж шматок картону...

Поява і масове розповсюдження фальшивих проїзних були неприємною несподіванкою не лише для моєї знайомої, а й для міського трамвайно-тролейбусного управління. За два тижні листопада вилучили понад 700 підробок, виготовлених із допомогою сучасної комп'ютерної техніки.

Співробітники правоохоронних органів, куди передано матеріали за фактом підробки проїзних документів, говорять про існування мережі виробництва і реалізації фальшивок. Транспортники оцінюють збитки в суму не менш як 30 тисяч гривень. І прилюдно заявляють, що в міському ТТУ зарплату отримують винятково грошима. Хоча останнє для ошуканих пасажирів — досить слабка втіха...

Ліна КУЩ.

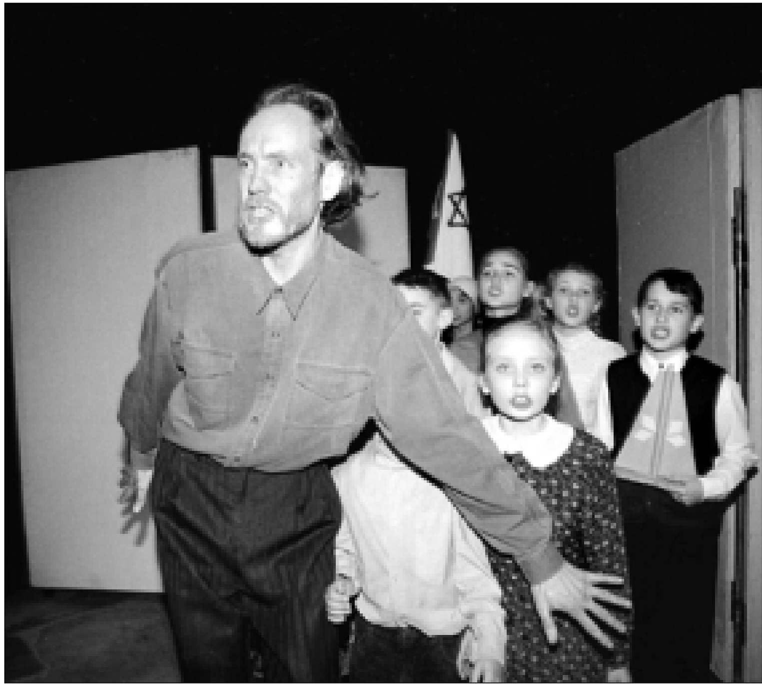
Донецька область.

Фотофакт

У Запорізькому народному театрі авторської пісні відбулися прем'єрні покази вистави «Кадиш», в якій поєднано уривки з щоденника Януша Корчака — директора єврейського будинку сиріт у варшавському гетто — з поемою «Кадиш» відомого кіносценариста, барда-дисидента Олександра Галича.

На знімку: *виконавець головної ролі Жан Селезеньов з учасниками театральної студії класичного ліцею при Запорізькому держуніверситеті.*

Фото Бориса ДВОРНОГО (Укрінформ).

Дива кримських пірамід

Це цікаво

Чутку про весняну знахідку семи велетенських пірамід, що виструнчилися Південнобережжям прямою лінією від Севастополя до Форосу, світ спершу сприйняв як першоквітневий жарт чи рекламний трюк напередодні курортного сезону. Але загадкові споруди, вже названі найзначнішим археологічним відкриттям нинішнього тисячоліття, існують насправді.

Учені вважають їх старшими за єгипетські — на 15—20 тисяч років й ровесниками тибетських і мексиканських пірамід. А винуватці сенсаційного буму — група кримських геофізиків, очолювана кандидатом технічних наук Віталієм Гохом, — завдяки спонсору нині продовжують рити підземні ходи до невідомої цивілізації, сподіваючися знайти відповіді на безліч глобальних питань і відкрити доленосні для всього людства таємниці.

Виявили піраміди севастопольські науковці випадково, коли, випрацьовуючи новий спосіб діагностики землі —геоголографію, захищений свіжим патентом, досліджували баланс прісних і термальних вод у геологічній будові Кримського півострова. Раптом зафіксували випромінювання, потужне джерело якого локалізувалося близько від поверхні суші. В цьому дивному для геологів, але знайомому археологам місці пробурили кілька свердловин і натрапили на... піраміду. Вона була якраз над зерносховищем ще не визначеного вченими древнього народу, який жив на півострові понад п'ять тисяч років тому.

Унікальність знахідки вразила найдосвідченіших. Уявіть почуття науковців, котрі в такий само спосіб знайшли на одній векторній лінії з північного заходу на південний схід — уздовж берега від мису Херсонес до мису Сарич, цілу низку ступінчастих пірамід сорокап'яти- і п'ятдесятидвохметрової висоти, вершини яких знаходилися майже на поверхні, всіяній вапняковими брилами, на глибині всього п'ять і менше метрів. Копати доступ почали до однієї із севастопольських. Крім розмірів, розповідає Віталій Анатолійович, вразило й співвідношення довжини сторін основи кожної піраміди до її висоти. Воно становить рівно 1 до 1,6 і є типовим, уже класичним для всіх пірамід, виявлених досі на материках нашої планети. Дивним є й те, що печери-кожухи, в яких містяться сенсаційні знахідки, повторюють усі їх контури. Гладенькі десятиметрові вертикальні стіни і метрові майданчики виступів помережені вибагливими відбитками напластувань віків. А ще нижче на десять метрів археологи побачили в стіні перший з багатьох овальний наріст. Кількаденні зусилля витягти його виявилися безуспішними. Врешті «глечик» на свій страх і ризик розбили й... ледь не потруїлися, бо з його порожнини випирснув тугий струмінь міцно стисненого вуглекислого газу. А тоді почалися непояснені речі. Випромінювання посилилося настільки, що на поверхні почали ламатися нескладні прилади, а в самому розкопі засвічувалися фотоплівки, миттєво розряджалися батарейки ліхтарів. Люди страждали від головного болю, блювоти, розладів шлунку. Втома і виснаженість змусили вчених припинити роботи на два тижні. А коли знову наважилися спуститися в шахту і підступитися до дивної знахідки, вона здивувала їх ще раз: гоїлися рани і подряпини, зникали бородавки і старі болячки.

Віктор ХОМЕНКО.

Крим.

(Продовження у наступному номері).

Стихії не бушували, а модничали

Проекти

ART-STUDIO
Pan Panayiotou
PanP

Суботній вечір, проведений у столичному Міжнародному центрі культури та мистецтв (більш відомому як Жовтневий палац), був щедрий на враження. Понад сто моделей стильного і висякоякісного одягу, створеного «Арт студією Пан Панайоту», оригінальні хореографічні композиції у виконанні шоу-балету клубу «JOSS», дивовижний виступ акробатів, дизайн сцени і навіть відеосюжети на екологічну тематику... Все це в новому проекті кіпрського дизайнера Панайоту Панайотіса «Круговорот стихій» об'єднувала ідея взаємозв'язку людини з чотирма стихіями всесвіту — Землею, Водою, Повітрям і Вогнем.

Молодий дизайнер (до речі, у миру його знають як відповідального секретаря Консульства Республіки Кіпр в Україні) запропонував глядачам різноманітний елегантний одяг: приталені силуети (особливо вигідно підкреслені «максі»-довжиною), насичена кольорова гама. Кожній із стихій було присвячено колекцію одягу, створеного з використанням екологічно чистих тканин, більшість з яких закуплено на Кіпрі.

Завершив показ вихід чотирьох «наречених»: ось хто насправді може похвалитися своєю жіночістю, артистичністю й «стихійністю»! Актриси Любов Титаренко (театр «Браво»), Наталя Сумська і Вікторія Спесивцева (театр імені Івана Франка), а також молода співачка Анастасія були у розкішних вечірніх вбраннях.

Такий масштабний проект вочевидь розрахований на сімейного глядача: театралізований і яскравий для дорослих, пізнавальний для дітей. Хоча, мабуть, колекція одягу предметніший і фактурніший вигляд мала б у меншому залі і в більш камерній атмосфері.

Юлія ПОТАПЕНКО.

Обережно: віруси у воді!

Екологія

За останні роки екологічний стан водойм не поліпшився. Через що спостерігається поширення серед населення хвороб шлунку, органів дихання, серцевих захворювань. Про це йшлося на науково-практичній конференції «Вода України», яка днями відбулася в Києві.

Особливу занепокоєність викликає екологія басейну Дніпра, що забезпечує питною водою понад 75 відсотків населення країни. Учасники конференції оперували і такою невтішною статистикою: вміст в артезіанських водах заліза, марганцю, солей перевищує допустимі норми у 10 і більше разів. А рідина з поверхневих водойм взагалі є небезпечною, бо технологія її підготовки... не гарантує видалення вірусів.

Підземні води України, зокрема, в Донбасі, Придніпров'ї, Криму не можна назвати питними. Це пов'язано і з природними умовами, і з антропогенним забрудненням. Ще гірше становище з якістю грунтових вод, які без очищення споживають у сільській місцевості. Там через ненормоване використання мінеральних добрив поширене нітратне забруднення, що знижує імунітет і сприяє захворюванню інфекційними хворобами.

Поки науковці шукають кошти на розробку та впровадження удосконалених технологій поліпшення екології, а державні мужі працюють над відповідними законопроектами, медики рекомендують воду перед вживанням хоча б кип'ятити.

Наталя ЯРЕМЕНКО.
Мал. Сергія ТЕРЕЩЕНКА.

Вітання з ювілеєм

Любашівська районна державна адміністрація Одеської області щиро вітає з ювілеєм народного депутата України Калінчука Василя Антоновича, якому 12 грудня 2001 року виповнюється 60 років.

Зичимо ювіляру міцного здоров'я, довголіття, сімейного благополуччя та плідної праці на благо українського народу.

Голова Любашівської районної державної адміністрації
Микола БУРЛАКОВ.

Редактор номера Віталій ЖЕЖЕРА.

Редколегія: Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Віталій ЖЕЖЕРА, Іван ІЛЛЯШ, Людмила КОХАНЕЦЬ, Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ, Світлана ПИСАРЕНКО, Віталій СУДДЯ.

Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників — 40224, для підприємств і організацій — 60955. Загальний тираж 150000.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України».

Зам. 0311226. **1 2 3 4 5 6 7 8 9 0**

Голос України

Газета виходить з 1 січня 1991 року.
Адреса редакції:
03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
☎ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-84-92;
телефакс — 224-72-54;
вІддІл реклами — 446-91-37,
441-89-34, 441-89-44;
телефакс — 449-85-62.
E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій
Internet: http://uamedia.visti.net/golos

Засновник і видавець – Верховна Рада України